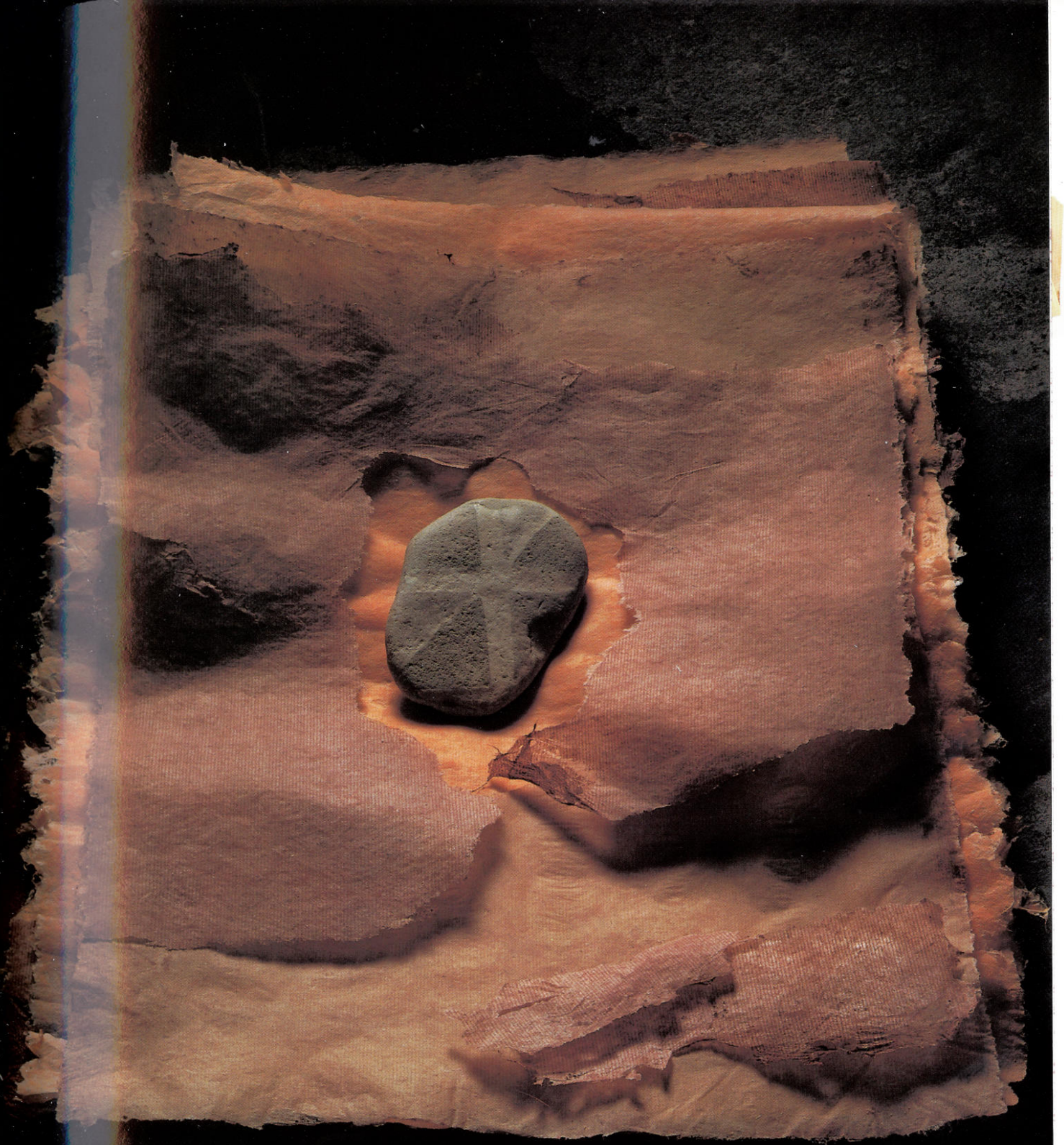
INVESTOR

AB Investor, Arsenalsgatan 8c, Box 16174, 103 24 Stockholm
Telefon 08-23 37 90, Telex 17990 INVEST S

INVESTOR

1988

Affärer, händelser och publicitet

Sverige gick till val, finansministern presenterade utgångspunkterna för vårt framtida skattesystem, Stockholmsbörsen steg, industrikonjunkturen var stark… 1988 är minnesvärt av flera skäl. På detta uppslag presenterar vi en årskavalkad med affärer och händelser som i korthet ger en bild av Investors verksamhet 1988.

MATRA-AFFÄREN

FLER VÄNTAS FÖLJA INVESTOR

Placerar internationellt

Investors köp av 2 procent i franska Matra är den första av flera framtida portföljinvesteringar i utomnordiska papper. Det är slutsatsen efter förra veckans förvärv i det franska elektronik- och vapenföretaget. Svenska investmentbolag har tidigare avhållits från placeringar i utländska aktier genom switch-premien. I och med att denna nu sjunker ökar också benägenheten att riskspridra sig via internationella placeringar.

Att Investor valde det bär tillväxtbetor på att framtiden utsett Wallenberggruppen tillsammans med Daimler-Benz och engelska GEC som den utländska grupp som får köpa in sig när den halvstatliga Matrakoncernen nu privatiseras. Affären kostade 50 Mkr.

"Många av företagen i vår portfölj har nära relationer med Frankrike och i viss mån kan detta därför ses som en intressemarkering", säger Investors VD Claes Dahlbäck. "Men i första hand är det en långsiktig placering för ökad riskspridning."

JAN MARTINSSON

Veckans affärer nr 4 ● 28 januari 1988

Veckans Affärer – Jan 1988.

Januari

Investor köper ytterligare aktier i Fiskars Oy Ab, Helsingfors, för 130 Mkr. Investor går in som 20-procentig ägare i Gyllenberg Securities Oy Ab, ett nystartat företag på den finska kapitalmarknaden. Investor har genom en riktad emission blivit ägare till 10% av aktiekapitalet i Bankirfirman Ane Gyllenberg.

Investor förvärvar vidare 2% av aktierna i det franska industriföretaget Matra till ett pris av ca 60 Mkr. I en VD-kommentar sägs att "bakgrunden till förvärvet är Investors önskan att – som komplement till den svenska aktieportföljen – göra långsiktiga investeringar i utlandet".

Mars

En av årets stora företagsaffärer offentliggörs – STORAs köp av Swedish Match. Investor är största aktieägare i båda företagen. Affären uppgår till ca 6 miljarder kronor.

Bohusbanken, som till 49% ägs av Investor, håller bolagsstämma. Ewa Ericson blir ny VD efter Åke Gustavsson.

Revolution på skrivbordet

LÅGA LÖNELYFT DÄMPAR NEDGÅNGEN

VECKANS affärer

WALLENBERGS STORAFFÄR

MATCH-KÖPET BÅDDAR FÖR NYTT MAKTMÖNSTER

Strategin och "storyn" när Bo Berggren slog till från Falun

Kan Stora bli ännu större – och sker nästa köp i Europa?

Nu har Peter Wallenberg tagit kommandot i svensk industri

Stora hål att fylla när Investor och Providentia får loss sin miljard

Veckans Affärer – Mars 1988.

April

I en artikel i Veckans Affärer analyseras Investor och Providentia. I artikeln sägs bl a att "de två bolagen nu mer aktivt går in för att öka portföljens avkastning" genom ökad belåning och en gradvis utbyggnad av analyskapaciteten. "Den ökade belåningen innebär en viktig attitydförändring", skriver VA och konstaterar att "en belånad portfölj i det långa loppet bör kunna ge högre avkastning efter skatt än en obelånad portfölj".

Maj

Patricia, gemensamt ägt med Providentia, förvärvar 700.000 A-aktier i Korsnäs, vilket motsvarar 13,1% av aktiekapitalet och 15,4% av rösterna. Mer än 200 aktieägare deltager i Investors bolagsstämma. Utdelningen för 1987 fastställs till 6 kronor per aktie, en ökning med 20% från året dessförinnan. Anders Scharp, koncernchef i Electrolux, inväljs i styrelsen efter Sten Rudholm.

INVESTOR

Bolagsstämma den 3 maj 1988

- Nära 200 aktieägare samlades till bolagsstämma i S-E-Bankens huvudkontor vid Kungsträdgårdsgatan i Stockholm.
- Utdelningen för 1987 fastställdes till 6 kr per aktie, en ökning med 20%.
- Anders Scharp, VD och koncernchef i Electrolux, invaldes i styrelsen efter Sten Rudholm. Övriga styrelseledamöter och revisorer omvaldes.
- Investors mottagna utdelningar 1988 beräknas öka med ca 15%.
- Under 1988 upptogs försäljningen av svenska aktier, inkl. Swedish Match, till totalt ca 1 miljard kr.

Juni

Intressebolaget AB Thisbe säljer hela sitt innehav av B-aktier i Eldon.

Investors VD framträder på Aktiespararnas världskongress som hålls i Stockholm och talar om Wallenberggruppens aktiva ägarskap. Som viktiga komponenter i detta ägarskap nämns att utse en bra styrelse och företagsledning, se till att företagen är väl finansierade, följa och stödja företagen, omstrukturera när så behövs, ta initiativ till sammanslagningar och förvärv samt försöka undvika maktkamper.

Stockholm-Saltsjön AB, som till 49,7% ägs av Investor, uppmärksammas i en stor artikel i Dagens Industri. Bl a sägs att "på två år har Wallenbergägda Stockholm-Saltsjön vuxit till det tredje blocket i svensk resenäring, räknat på omsättning".

Dagens industri

FREDAG MÅNDAG

Scanias VD

"100 år gamla affärsidéer håller än"

Dagens Industri – Juni 1988.

Juli

Huvuddelen av AB Finans Vendors rörelse säljs till Trygg Finans AB. I försäljningen ingår inte aktieinnehaven i Rikskuponger AB och FR FastighetsRenting AB.

Augusti

Investors aktieinnehav i det danska företaget Nordisk Fjerfabrik avyttras.

Oktober

Delårsrapporten för årets åtta första månader konstaterar att substansvärdet ökat med 31% från årets början. Investors hela innehav av B-aktier i STORA säljs. Samtidigt köps ytterligare 50.000 A-aktier i Ångpanneföreningen. Investors del i Alexander & Alexander säljs.

FINANCIAL TIMES

The Business Column

Keeping the blue chips in the family

Financial Times – Nov 1988.

November

Investors styrelseordförande Peter Wallenberg intervjuas i Financial Times. Han pekar ut tre huvudproblem i Sveriges ekonomi – de höga skatterna, de höga löneökningarna och den höga inflationen. Han varnar för att allt fler svenska företag tvingas flytta utomlands.

December

Investors årsredovisning för 1987 prisbelönas i Veckans Affärers, Esseltes och S-E-Bankens årliga tävling.

I Affärsvärlden analyseras Patricia: "Med tur och skicklighet har de två investmentbolagen Investor och Providentia skapat ett dotterbolag som framöver kan bli en spjutspets mot den finansiella marknaden", sägs det bl a.

Ungefär samtidigt förvärvar Patricia från Trelleborg en option att senast 15 december 1989 köpa drygt 1,3 miljoner A-aktier i SKF, motsvarande 10,5% av rösterna och 4,9% av aktiekapitalet.

företag

Patricia blir spjutspets för Wallenbergssfären

Trelleborgs SKF-aktier till Patricia

DN – Dec 1988.

Affärsvärlden – Dec 1988.

Ägar- och investeringsfilosofi

Investor vill kontinuerligt ge sina aktieägare en så hög total avkastning som möjligt på det investerade kapitalet. Detta säkras bäst genom ett ägande som är långsiktigt, aktivt och koncentrerat.

■ Investors *långsiktiga ägande* belyses enklast genom att peka på att sju av de mer betydande aktieposterna i Investors nuvarande aktieportfölj funnits med sedan företaget bildades 1916. 14 av aktieposterna har funnits med i mer än 30 år.

Detta långsiktiga ägande har givit företagen stabilitet och trygghet men också utvecklingskraft. De har under årens lopp kunnat utvecklas till stora, framgångsrika exportföretag och tillhör samtliga idag världens ledande inom sina respektive verksamhetsområden.

Denna process, som krävt snabba och nödvändiga förändringar i företagens struktur och arbetssätt, har underlättats av att det funnits långsiktiga och stabiliserande inslag i företagens utveckling. Investors ägande har varit ett sådant inslag.

■ Investors *aktiva ägande* återspeglas bla i ett aktivt styrelsearbete i de aktuella bolagen. I Investors styrelse återfinns företagsledare med bred erfarenhet av industriell och finansiell verksamhet. Genom deras medverkan i styrelserna i de företag, där Investor är stor ägare, kan Investor nära följa och medverka i bolagens utveckling samt ge företagsledningarna ett värdefullt stöd.

Investor medverkar också aktivt i rekonstruktioner och strukturaffärer samt bidrar med nyemissionskapital. Investor har vidare dagliga kontakter med skilda aktörer på kapital- och penningmarknaderna, varvid information insamlas, analyseras och vidareförmedlas till de bolag där Investor är stor ägare.

■ Det tredje inslaget i Investors ägarfilosofi är ett *koncentrerat ägande*. Investors syfte är att genom en stark ägarposition kunna medverka till att bolagen som ingår i aktieportföljen resultatmässigt utvecklas gynnsamt. Det nödvändiggör en viss koncentration av aktieportföljen. Med ett alltför stort antal aktieposter skulle Investor inte kunna uppnå den starka ägarposition som är nödvändig för att effektivt och aktivt kunna medverka i bolagens långsiktiga utveckling.

Investors kontor ligger vid Blasieholmstorg i Stockholm. I fastigheten har även Providentia och Bohusbanken sina kontor.

STORA, ASEA, Astra...

STORA Kvarnsveden är storproducent av bla högkvalitativt tidningspapper. Ca 75% av produktionen exporteras, huvudsakligen till EG-området.

STORA

Resultat efter finansiella poster 1988: 3.710 Mkr
Fakturering: 39.868 Mkr
Exportandel: 72%
Antal anställda: 54.000
Styrelsens ordf: Peter Wallenberg
Styrelsens v ordf: Peder Bonde
VD: Bo Berggren

STORA – som förra året firade 700-årsjubileum – är Europas största skogsindustrikoncern och en av världens största inom viktiga områden som massa, tidningspapper, finpapper och kartong.

Huvuddelen av verksamheten är förlagd till Sverige men produktion och ägarintressen finns även i ett flertal europeiska länder samt USA och Kanada.

Basen för den skogsindustriella verksamheten utgörs av ett eget skogsinnehav om ca 1,6 miljoner hektar produktiv skogsmark samt vattenkraftverk med en årlig produktionskapacitet om ca 3.700 GWh.

Investors första STORAaktier härstammar från det år då Investor bildades, 1916. Vid det senaste årsskiftet var Investor STORAs största aktieägare med ett innehav med marknadsvärdet 2.119 Mkr.

STORAinnehavet motsvarade 19% av Investors totala innehav av börsnoterade aktier och utgjorde därmed den största posten av alla. Innehavet representerade 10,6% av STORAs aktiekapital och 13,0% av rösterna.

Det av Investor och Providentia gemensamt ägda AB Patricia var vid samma tidpunkt tredje största aktieägare i STORA med ett innehav som motsvarade 7,0% av STORAs aktiekapital och 8,5% av rösterna.

ASEA

Resultat efter finansiella poster 1988: 1.867 Mkr
Fakturering: 112.372 Mkr
Antal anställda: 173.918
Styrelsens ordf: Curt Nicolin
Styrelsens v ordf: Peter Wallenberg
VD: Kjell Högfelt

ASEA är ett av två moderbolag i världens ledande elektrotekniska företagsgrupp – Asea Brown Boveri. Utöver sin 50-procentiga ägarandel i Asea Brown Boveri består ASEAkoncernen idag av två helägda dotterbolag, Broströms och Hägglund & Söner, samt betydande aktieinnehav i Electrolux, ESAB och SILA.

ASEA bildades 1890 genom sammanslagning av Elektriska Aktiebolaget och Wenström & Granström. I början av 1900-talet påbörjades en omfattande internationalisering då dotterbolag etablerades i bla England, Spanien, Danmark och Ryssland.

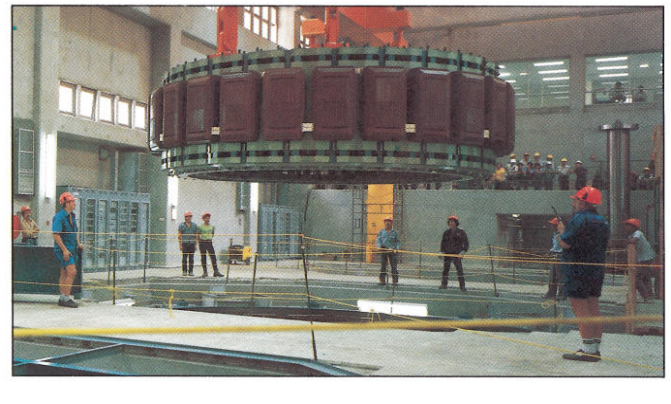
ASEA har under lång tid varit ledande i den elektrotekniska utvecklingen, både vad gäller kraftområdet och olika industriella tillämpningar. På senare tid har ASEA också utvecklat nya spjutspetsprodukter inom robotteknik och elektronik.

Investors aktieinnehav i ASEA går tillbaka till 1928.

Vid senaste årsskiftet hade Investors innehav av ASEAaktier ett marknadsvärde av 2.018 Mkr vilket motsvarade 18% av värdet av Investors totala börsportfölj.

Investor var därmed den största aktieägaren i ASEA med 8,5% av aktiekapitalet och 9,9% av rösterna.

Kraftgenerering är en av flera teknikintensiva verksamhetsgrenar inom ASEA och Asea Brown Boveri. Bilden visar ett generatormontage vid Mrica vattenkraftverk i Indonesien.

Utvecklingen av ett nytt läkemedel är en komplicerad och tidskrävande process. Forskningen måste ske på lång sikt, ofta med målet 10–15 år framåt i tiden. Losec, ett medel mot magsår, är en av de senaste originalprodukterna från Astrakoncernen.

Astra

Resultat efter finansiella poster 1988: 1.503 Mkr
Fakturering: 6.278 Mkr
Exportandel: 82%
Antal anställda: 6.977
Styrelsens ordf: Sten Gustafsson
Styrelsens v ordf: Hans Stahle
VD: Håkan Mogren

Astra grundades 1913. Idag är Astra Nordens ledande läkemedelsföretag. Den forskning som grundlades på 1930-talet har genom åren resulterat i en rad betydelsefulla produkter som bidragit till väsentligt förbättrade medicinska behandlingsmöjligheter jämfört med tidigare tillgängliga läkemedel. Flertalet av Astras etablerade produkter visade under 1988 en god försäljningstillväxt.

Astra hör till de mest forskningsintensiva företagen i världen. Företaget satsar årligen nära 20 procent av försäljningen på forskning och utveckling. Närmare var fjärde anställd arbetar med forskning och utveckling. Forskningen är idag koncentrerad till hjärt- och kärlsjukdomar, andningsvägar, lokalbedövningsmedel, psykofarmaka och magsår.

Investors innehav av Astraaktier sträcker sig många år tillbaka, närmare bestämt till 1954 då de första Astraaktierna köptes.

Vid det senaste årsskiftet uppgick marknadsvärdet av Investors innehav till 1.368 Mkr. Astrainnehavet var därmed den tredje största posten i Investors börsportfölj (13%).

Investor var vid årsskiftet den största aktieägaren i Astra med 8,3% av aktiekapitalet och 9,8% av rösterna.

Saab-Scania

Resultat efter finansiella poster 1988: 3.220 Mkr
Fakturering: 42.488 Mkr
Exportandel: 66%
Antal anställda: 50.001
Styrelsens ordf: Sten Gustafsson
Styrelsens v ordf: Nils Linander
VD: Georg Karnsund

Saab-Scania arbetar med högteknologiska produkter som lastbilar och bussar, personbilar, militära och civila flygplan, satelliter, robotar och industriautomation.

Saab-Scanias verksamhet började i och med att Vabis etablerades år 1891 och tillverkade Sveriges första fabriksbyggda personbil 1897. Scania började med biltillverkning 1901. År 1911 slogs företagen samman till Scania-Vabis.

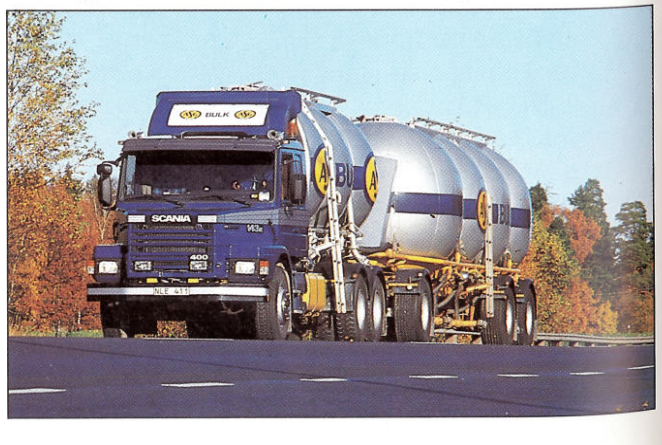
Saab bildades 1937. Den första egna flygplanskonstruktionen premiärflögs tre år senare. År 1969 gick Saab och Scania-Vabis samman till Saab-Scania.

Investors ägande i Saab-Scania har lång tradition. När Investor bildades 1916 – genom att större aktieposter fördes över från Stockholms Enskilda Bank och närstående bolag – fanns en betydande post Scania-Vabisaktier med.

Vid det senaste årsskiftet uppgick Investors aktieinnehav i Saab-Scania till 762 Mkr. Det motsvarade 7% av Investors totala portfölj av börsaktier samt 5,2% av aktiekapitalet och 6,0% av rösterna i Saab-Scania. Investor var därmed den tredje största aktieägaren i Saab-Scania.

I början av 1989 har Investors ägarandel ökat ytterligare och uppgår nu till 7,0% av aktiekapitalet och 8,0% av rösterna.

Scaniadivisionen inom Saab-Scania har under flera år visat kraftig tillväxt. Kring årsskiftet 1987/88 presenterades en ny lastbilsserie som kännetecknas av bl a högpresterande motorer med renare avgaser.

Atlas Copco

Resultat efter finansiella poster 1988: 1.155 Mkr
Fakturering: 12.812 Mkr
Exportandel: 92%
Antal anställda: 18.985
Styrelsens ordf: Peter Wallenberg
Styrelsens v ordf: Erik Johnsson
VD: Tom Wachtmeister

Atlas Copco är ledande i världen när det gäller de flesta av företagets affärslinjer – kompressorer, gruv- och entreprenadutrustning, industriautomation och industriell produktionsutrustning. Nya teknikområden är gaskompression och brytning av lösa bergarter.

Atlas Copco har en väl utvecklad marknadsorganisation, som säljer företagets ca 3.000 produkter och tjänster till 250.000 registrerade kunder via egna säljbolag i 50 länder och fristående distributörer i ytterligare 85 länder.

Sex divisioner ansvarar för utveckling, tillverkning och marknadsföring. Tillverkning sker vid 39 fabriker i 14 länder.

Investors innehav i Atlas Copcoaktier härstammar från 1916, det år då Investor bildades. Vid det senaste årsskiftet uppgick Investors innehav till ett marknadsvärde av 662 Mkr, motsvarande 6% av Investors börsportfölj.

Investor var därmed den fjärde största aktieägaren i Atlas Copco med 10,2% av företagets aktiekapital och röster. Samtidigt var Patricia, det av Investor och Providentia gemensamt ägda bolaget, största aktieägare med 13,5% av aktiekapitalet och av rösterna.

Till Freeport koppargruva, ett dagbrott på 4.600 m höjd på en av de indonesiska öarna, levererade Atlas Copco under 1986/87 fem oljefria kompressorer.

SKF är världens största företag i rullningslagerbranschen. Och tala om precision och kvalitet! Om man gör tankeexperimentet att förstora en vanlig kula från SKFs sortiment till Mount Everests storlek, skulle ojämnheterna på ytan ändå inte överstiga 50 millimeter!

SKF

Resultat efter finansiella poster 1988: 1.519 Mkr
Fakturering: 21.248 Mkr
Exportandel: 95%
Antal anställda: 47.178
Styrelsens ordf: Lennart Johansson
Styrelsens v ordf: Peter Wallenberg
VD: Mauritz Sahlin

SKF är ett av Sveriges mest internationella företag med tillverkning i ett 80-tal länder och försäljning i mer än 130.

SKF är världens största företag i rullningslagerbranschen. Med närmare 20 procent av världsmarknaden är SKFkoncernen dubbelt så stor som sin närmaste konkurrent.

Förutom rullningslager tillverkar och säljer SKF skärande verktyg, slipmaskiner, textilmaskinskomponenter, fästelement, flygplanskomponenter och andra masstillverkade precisionsprodukter. Inom samtliga verksamhetsområden har SKF en världsledande ställning.

Investors ägande i SKF inleddes 1916. Därefter har ägandet stegvis ökat.

Vid det senaste årsskiftet var Investor tredje största aktieägare i SKF, marknadsvärdet på aktieinnehavet var 622 Mkr. Det motsvarade 5,6% av aktiekapitalet och 12,3% av rösterna i SKF. SKFinnehavet utgjorde 6% av Investors totala portfölj av börsaktier.

Det med Providentia gemensamt ägda Patricia har från Trelleborg förvärvat en option att senast 15 december 1989, förvärva 1,3 miljoner A-aktier i SKF, vilket motsvarar 4,9% av aktiekapitalet och 10,5% av rösterna.

Skandia

Rörelseresultat 1988: 910 Mkr
Premieinkomst: 5.030 Mkr
Antal anställda: 4.478
Styrelsens ordf: Sven Söderberg
Styrelsens v ordf: Clas Reuterskiöld
VD: Björn Wolrath

Skandias verksamhet omfattar praktiskt taget alla slags försäkringar – från skadeförsäkringar för enskilda personer och hushåll, över ett komplett sortiment av företagsförsäkringar till liv-, pensions- och sjukförsäkringar. För dessa över 3,5 miljoner försäkringar förvaltar Skandias finansrörelse ett kapital som bl a innefattar Sveriges största privata innehav av aktier och fastigheter.

Skandia är landets ledande försäkringsbolag och svarar för ca en tredjedel av den svenska försäkringsmarknaden. Bolaget har kontor på 110 platser runt hela Sverige. Varje arbetsdag anmäls ca 1.800 skadefall, vilket innebär att Skandia reglerar bortåt 400.000 skador om året.

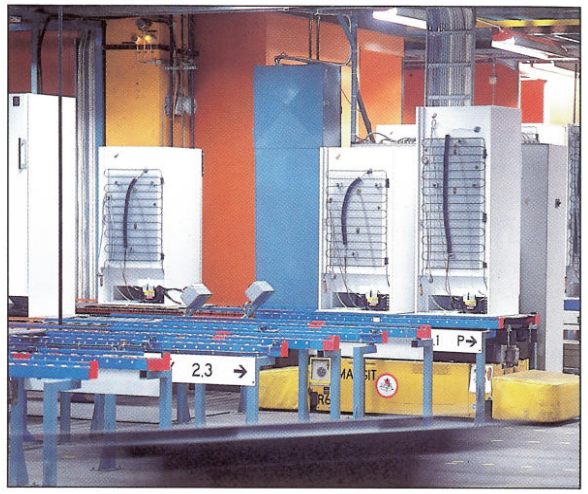
Genom förvärvet av Vesta i Norge har skapandet av ett nordiskt försäkringsbolag inletts.

Investors ägande i Skandia inleddes 1962. Innehavet hade vid det senaste årsskiftet ett marknadsvärde av 573 Mkr. Investor var därmed tredje största aktieägare i Skandia med 5,3% av aktiekapitalet och rösterna.

Skandiainnehavet motsvarade 5% av Investors totala börsportfölj.

I Skandia engagerar sig skadeavdelningen i en mängd förebyggande aktiviteter, exempelvis brandprov i autentisk miljö.

Electrolux har genom förvärven av bl a Zanussi och White Consolidated blivit världens största tillverkare av vitvaror. Koncernens svenska centra för kylskåpstillverkning ligger i Mariestad (bilden) och Motala.

Electrolux

Resultat efter finansiella poster 1988: 3.727 Mkr
Fakturering: 73.960 Mkr
Exportandel: 83%
Antal anställda: 147.200
Styrelsens ordf: Hans Werthén
Styrelsens v ordf: Peter Wallenberg
VD: Anders Scharp

Electrolux är världens största tillverkare av vitvaror. Koncernen har en stark marknadsposition i Europa och är genom White Consolidated det tredje största vitvaruföretaget i USA.

Electrolux är också en av de ledande på världsmarknaden inom områdena dammsugare, absorptionskylskåp för husvagnar och hotellrum, kommersiell köks- och tvättutrustning, motorsågar och bilbälten.

Från att tidigare ha haft tyngdpunkten i Norden och vissa länder i norra Europa har Electrolux idag 36% av försäljningen inom EG, 26% inom EFTA och 31% i Nordamerika. Produktionen har förskjutits på motsvarande sätt. Inom ca 75% av verksamheten är Electrolux störst eller en av de tre största på världsmarknaden.

Investors första Electroluxaktier förvärvades 1956. Därefter har innehavet ökat och uppgick vid det senaste årsskiftet till ett marknadsvärde av 538 Mkr, vilket motsvarade 5% av Investors totala portfölj av börsaktier.

Investor var därmed näst största aktieägaren i Electrolux med 1,7% av aktiekapitalet och 35,3% av rösterna.

Alfa-Laval

Resultat efter finansiella poster 1988: 1.053 Mkr
Fakturering: 12.401 Mkr
Exportandel: 89%
Antal anställda: 17.156
Styrelsens ordf: Hans Stahle
Styrelsens v ordf: Peder Bonde
VD: Harry Faulkner.
From 10 maj 1989 Lars V Kylberg

Alfa-Laval är ett världsföretag som på senare år genomfört en omfattande strukturering av flera affärsområden samt integrerat många nyförvärvade företag.

Koncernens största affärsområden är följande:

Livsmedelsteknik utvecklar, tillverkar och marknadsför utrustning samt projekterar och installerar processlinjer och anläggningar för livsmedelsindustrin.

Agri är världens största leverantör av anläggningar, utrustningar och förbrukningsmateriel för mjölkproduktion.

Marin & Kraft är ledande på världsmarknaden när det gäller system för rening av brännoljor och smörjoljor till dieselmotorer i fartyg och kraftverk.

Termisk teknik är världens största tillverkare av plattvärmeväxlare.

Investors ägande i Alfa-Laval inleddes 1916. Vid det senaste årsskiftet var marknadsvärdet av Investors aktieinnehav i Alfa-Laval 529 Mkr, vilket motsvarade 5% av Investors totala börsportfölj.

Investor var den tredje största aktieägaren i Alfa-Laval med 6,5% av aktiekapitalet och 13,4% av rösterna.

På senare år har Alfa-Laval satsat på att utveckla anläggningar och processlinjer för annan livsmedelsindustri än den mera traditionella mejeriindustrin. Bilden visar raffinering av vegetabilisk olja i Shanghai.

Hasselblad Electronic Imaging AB utvecklar och marknadsför digitala produkter för bildöverföring. Huvudprodukten utgörs av DIXEL 2 000-systemet.

Incentive

Resultat efter finansiella poster 1988: 572 Mkr
Fakturering: 7.638 Mkr
Exportandel: 60%
Antal anställda: 10.136
Styrelsens ordf: Sten Gustafsson
VD: Lars V Kylberg.
From 20 april 1989 Lars Bern

Incentive, som startades 1963, är ett utvecklingsföretag. Affärsidén bygger således inte på enstaka produkter eller innovationer utan på förmågan att utveckla *hela* företag.

Målsättningen har formulerats så här:

Incentive ska medverka till att företag med inneboende tillväxtpotential får möjlighet till vidare utveckling.

Incentive ska också bidraga till att vetenskapliga och tekniska framsteg blir kommersiellt utnyttjade.

Bland dagens "Incentiveföretag" kan nämnas Victor Hasselblad, Garphyttan Industrier, Orrefors Glasbruk, Engström & Nilson Maskin, Carl Munters, Tour & Andersson samt Skega.

Incentive återfanns på tionde plats bland Investors tio största aktieposter vid årsskiftet 1988/89. Innehavet hade ett marknadsvärde av 326 Mkr och motsvarade 3% av Investors totala börsportfölj.

Investor var därmed näst största aktieägare i Incentive med 8,4% av aktiekapitalet och 12,6% av rösterna.

Investors ägande i Incentive inleddes 1963.

Investor som aktiv ägare

Peter Wallenberg och Claes Dahlbäck, ordförande respektive VD i Investor, har täta kontakter.

S-E-Banken – där Peter Wallenberg har sitt kontor – ligger vägg i vägg med Investor. Man behöver inte ens ut på gatan för att gå från den enes kontor till den andres. En dryg minuts inomhuspromenad räcker. När tiden är knappare än så finns en direkt telefonförbindelse att tillgå.

Den dagliga kontakten är viktig för att utöva det aktiva ägande som Investor representerar.

– *Vi talas vid flera gånger om dagen, även när någon av oss är på utlandsresa,* säger Peter Wallenberg.

– *Det gäller att stämma av uppslag och idéer, diskutera uppslag till affärsprojekt, värdera rykten på marknaderna,* inflikar Claes Dahlbäck.

Vi möter Peter Wallenberg och Claes Dahlbäck en sen fredagseftermiddag. De har redan träffats två gånger tidigare under dagen för att med besökare diskutera olika affärsprojekt.

Ny roll för Investor

När Peter Wallenberg 1982 tog vid som ordförande i Investor efter sin far Marcus, sammanföll det i tiden med haussen på börsen. Alltfler började spara i aktier, fonder av olika slag tillförde mångmiljardbelopp, kurserna steg. Några siffror över nyemissionsvolymen kan tjäna som exempel; 1980 var den endast 111 miljoner kr, 1981 och 1982 steg volymen till drygt 2 miljarder per år för att 1983 uppnå rekordnoteringen 9,4 miljarder kr.

– *Beslut fattas alltid i relation till vad som sker i omvärlden. Vi såg hur börsen sköt fart. Det blev något av en ny atmosfär. Vi bestämde oss för att bli mera aktiva,* säger Peter Wallenberg.

– *Vi intensifierade vår tradingverksamhet, dvs den kortsiktiga handeln med värdepapper. Inte bara för att tjäna pengar utan också för att få bättre närhet till marknaden. Som stor ägare är det viktigt att följa vad som händer på marknaden – fånga upp stämningslägen och affärsmöjligheter,* säger Claes Dahlbäck.

– *Vi byggde successivt ut vår kapacitet på analys- och corporate finance-området. På ett helt annat sätt än tidigare blev vi därigenom ett värdefullt bollplank för ledningarna i de företag där vi är stor ägare, deras känselspröt mot marknaden.*

– *Samtidigt gick vi i bräschen för att utveckla nya instrument på kapitalmarknaderna. I samband med Patricias köp av stora poster i Atlas Copco och STORA 1984 introducerades köpoptionsbegreppet på marknaden. Samma år medverkade vi till att starta OM, som snabbt blev en ledande marknadsplats för optionsinstrument. 1987 bildades market-maker-företaget Arbitech. Genom bl a Patricia började vi också att handla med optioner, inte minst för att skydda Investors långsiktiga börsportfölj mot kursnedgångar,* säger Claes Dahlbäck.

Ökad koncentration

Parallellt med denna utveckling stärktes ägandet i flera företag – STORA, ASEA, Saab-Scania, SKF, Atlas Copco mfl.

– *Utvecklingen på börsen ställde större krav på oss när det gällde att bevaka positionerna. Det fanns mera pengar i omlopp. Det gjorde vår uppgift tuffare men samtidigt också viktigare,* menar Claes Dahlbäck.

Ägandet koncentrerades, vilket gav ökade förutsättningar för att bli en ännu bättre ägare i de företag där man kvarstod som huvudägare.

Hur viktigt är det då att framöver försöka behålla *alla* positioner? Kan man tänka sig att något av de strategiska innehaven säljs ut?

Wallenberg och Dahlbäck funderar på frågan. Peter Wallenberg svarar:

– *Jo, det kan man tänka sig – men inte förrän stor möda lagts ned på att förhindra det!*

Valutaregleringen avvecklas successivt. Det ger svenska investerare ökade möjligheter utomlands – men också utländska investerare friare spelrum i Sverige. Hur allvarligt hot är detta?

– *Aspekten har funnits med när vi successivt stärkt vårt ägande i olika företag. Men jag tror inte man ska dramatisera detta. Processen går långsammare än vad många tror. Än så länge finns dessutom regler som skyddar,* menar Peter Wallenberg.

– *Idag räcker det att som huvudägare inneha 20–25 procent av rösterna i ett större börsföretag. I framtiden krävs det kanske 35–40 procent,* säger Claes Dahlbäck.

Svårt med dubbelkommando

I de flesta av de företag som ingår i Investors tunga börsportfölj är Wallenberggruppen ensam, dominerande ägare. Men i några av företagen finns två starka ägare.

– *Vi föredrar ett ägande som inte är delat. Ett delat ägande gör varje beslutssituation mera komplicerad. Det kan också skapa problem i det aktuella företaget genom att ledning och övriga nyckelpersoner svävar i ovisshet om vilken bolagsfilosofi som är den rådande. Inte minst för de anställda är det därför bra med en, stark ägare,* säger Peter Wallenberg och fortsätter:

– *Olika ägare har olika framtoning och olika krav. Vi har dock lärt oss att i vissa enstaka fall fungera i delat ägarskap. I princip och i det långa loppet är det dock olyckligt att blanda två synsätt.*

Det korsvisa ägandet då? Varför har ni inte, som många andra, satsat på det?

– *Vi har alltid känt en instinktiv tveksamhet,* svarar Peter Wallenberg.

Claes Dahlbäck kompletterar:

– *Aktieägarens, styrelsens och företagsledningens roller finns noggrant definierade i aktiebolagslagen. Det är inte en tillfällighet att vi har en viss balans mellan aktieägare, styrelse och företagsledning. Den bygger på erfarenheter från företagande under lång tid och syftar till att skapa så effektiva företag som möjligt.*

– *Ett korsvist ägande innebär att företagen äger varandra med följden att ägarfunktionen i praktiken utövas av företagsledningen. Detta strider mot aktiebolagslagens princip och är, som jag ser det, ett sätt att kringgå lagens ansvarsfördelning.*

Hårda nypor – blandade med mjuka!

Hur utövas då Investors ägande? Kraftfullt? Brutalt? Mjukt? Eller...? Någon har sagt att det utövas med ”silkeshandskar”. Stämmer det?

– *Oavsett vilken etikett som sätts på det har vi nog ett rykte om oss att alltid försöka reda ut olika situationer,* menar Peter Wallenberg.

– *Utvecklingen har visat att vår managementstil varit framgångsrik. Hårda nypor har blandats med mjuka,* svarar Claes Dahlbäck.

Utvecklingen har bl a inneburit att Wallenberggruppens företag utvecklats till slagkraftiga, internationella företag som verksamt bidragit till det välstånd som byggts upp i Sverige. Själv är Peter Wallenberg mera internationell än de flesta svenskar.

– *Jag är måhända mindre imponerad av utlandet än många andra men samtidigt djupt fascinerad av de möjligheter som där bjuds. För mig är det centralt att företagen har en god marknadsposition. Utvecklingen har medfört att företagen fått nya och mera aggressiva konkurrenter. De företag som då inte skaffat sig en tillräckligt god marknadsposition slås ut.*

Peter Wallenberg och Claes Dahlbäck.

Vad är bäst för aktieägarna?

För att stärka ägarinflytandet i ett företag är det oftast nödvändigt att köpa röststarka A-aktier. För Investors egna aktieägare skulle det kanske ibland ge en snabbare, kortsiktig avkastning om B-aktier inköptes. Är detta en konfliktsituation?

– *Nej, i princip inte,* menar Claes Dahlbäck. *Det som på sikt är bra för företagen är bra för Investor och därmed också för våra aktieägare.*

– *Men det gäller givetvis bara så länge företagen sköts väl,* kompletterar Peter Wallenberg. *Det kräver att vi som ägare känner vårt långsiktiga ansvar och på ett engagerat och initierat sätt tar del av företagens skötsel. Inte vardagshanteringen men den långsiktiga, strategiska planeringen.*

Vid några tillfällen avbryts intervjun av telefonsamtal till Peter Wallenberg. Affärsproblem avhandlas. Ett av samtalen kommer från Bo Berggren, VD i STORA, det företag som utgör det största enskilda innehavet i Investors börsportfölj. Peter Wallenberg lyssnar, svarar och avslutar med frågan:

– *Gör du några affärer då...?*

Bättre kan knappast ett aktivt ägande illustreras. Pådrivande, stimulerande och engagerat. Alltid till hands, beredd till beslut.

– *25 timmar om dygnet, åtta dagar i veckan,* skrattar Peter Wallenberg.

STORA – ett exempel på Investors aktiva ägande

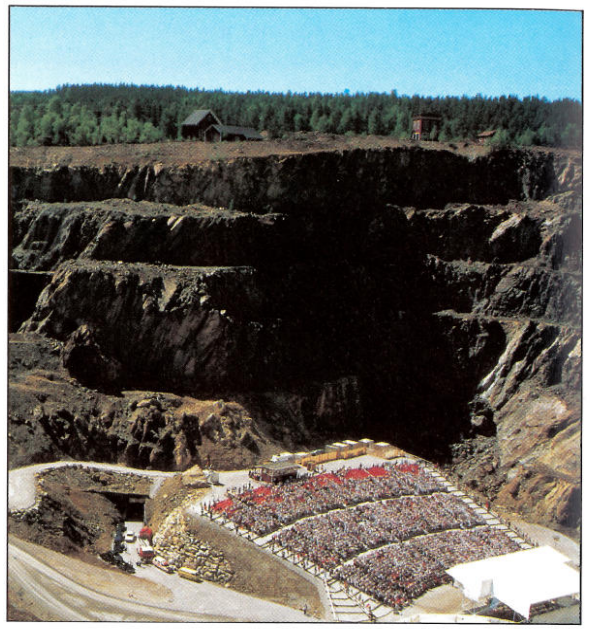
är STORA under 1988 förvärvade Swedish Match spelade Investor en aktiv roll i affärens genomförande genom att bidraga med utredningar och annan assistans. Det var fullt naturligt med hänsyn till Investors roll som aktiv ägare och mot bakgrund av att Investor var den största aktieägaren i såväl STORA som Swedish Match.

STORA, som förädlar skog till trävaror, massa, kartong och papper, är i dag en av Europas ledande skogsindustrier med en exportandel på drygt 70%. Genom förvärvet av Swedish Match har STORA flyttat sina positioner längre fram i förädlingsledet och närmare konsumenten. Samtidigt har man fått fördel av Swedish Matchs internationella organisation.

Swedish Matchaffären är den senaste i en rad strukturaffärer som för STORAs del pågått under en lång tid och med Investor i en aktiv ägarroll. Exemplet STORA är därför belysande för Investors sätt att fungera som långsiktig och aktiv ägare.

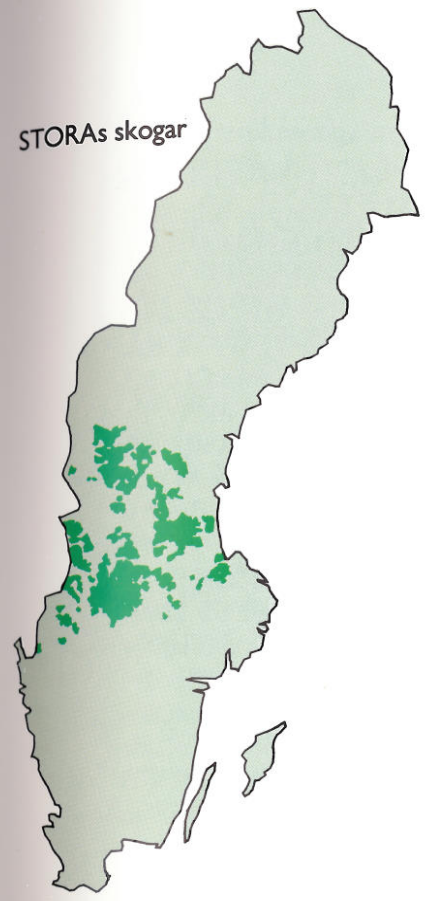

1288 förvärvade biskop Peter i Västerås för sitt stifts räkning en åttondel av Kopparberget.

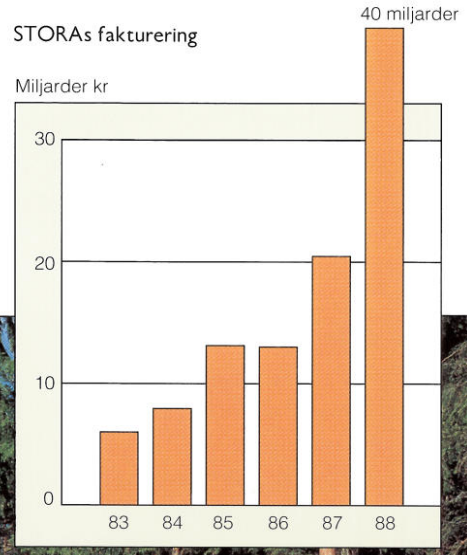

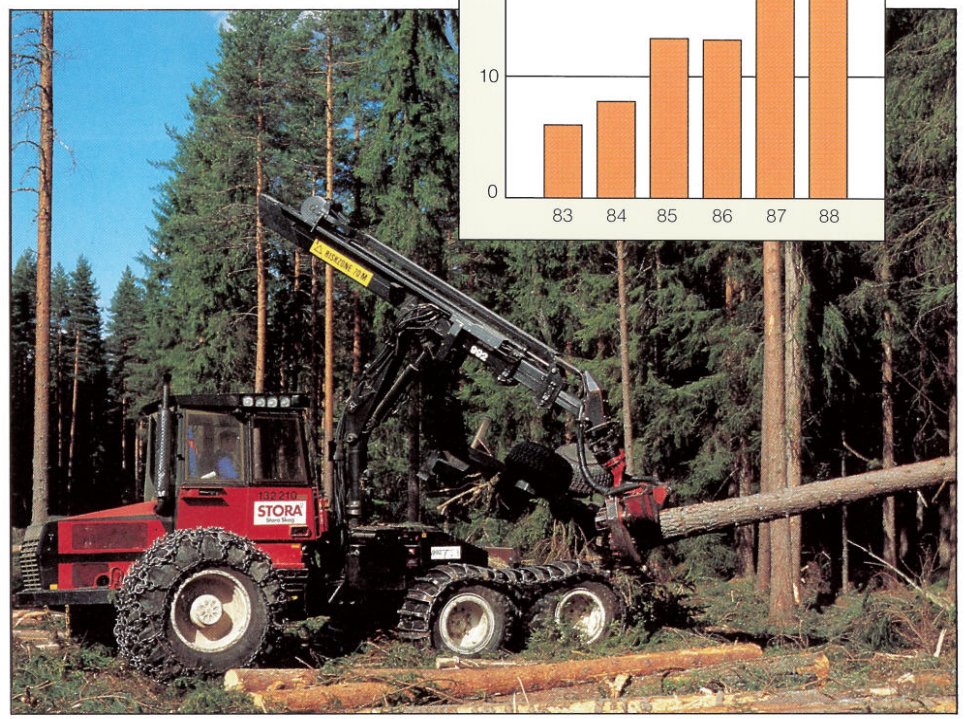
Världens äldsta aktiebolag

I samband med STORAs 700-årsjubileum ordnades världens största och "djupaste" bolagsstämma. Över 6.000 personer deltog i "Stora Stöten" 90 meter under marknivån.

Stora Kopparberg har utvecklats från ett lokalt gruvbolag till en världskoncern.

STORAs eget skogsinnehav är imponerande – 1,6 miljoner hektar eller närmare 7% av Sveriges totala produktiva skogsareal.

STORA – strukturell utveckling under 25 år

Grycksbo och Bergvik & Ala
De stora förvärven under 1960- och 70-talen avsåg dels Grycksbo Pappersbruk 1966, dels Bergvik & Ala 1976.

Grycksbo Köpt: 1966

Bergvik & Ala Köpt: 1976

1976

Vikmanshyttan Söderfors Sålda: 1976

1978

Domnarvet Sålt: 1978

Billerud
Köpet av Billerud 1984 ingick ej i någon långsiktigt utmejslad strukturplan utan var mera en fråga om att ta vara på den möjlighet som plötsligt dök upp.

Billerud Köpt: 1984

1984

Papyrus
Papyrus köptes 1986. Investor spelade en central roll i de samtal, utvärderingar, jämförelser och analyser som föregick köpet.

Papyrus Köpt: 1986

1986

Swedish Match Köpt: 1988

Swedish Match
Genom förvärvet av Swedish Match 1988 har STORA sökt sig framåt i förädlingsledet och samtidigt dragit fördel av synergieffekter på områden som förpackningar, trävaror, kemi mm.

1988

Bergvik Kemi Sålt: 1988

Kopparfors, Hylte och Nymölla

Inom Papyrusgruppen, där Investor också var stor aktieägare, skapades 1960 Nymölla med produktion av cellulosa och senare också finpapper. Virkesanskaffningen samordnades med Papyrus. Papyrus förvärvade under 1970-talet Kopparfors med cellulosa- och kartongfabrik, skogstillgångar och sågverk. Produktion av tidningspapper startades i Hyltebruk. I början av 1985 övertog Papyrus hela Nymölla, vilket skapade bättre förutsättningar för fortsatt satsning på finpappers- och kartongområdet.

Grycksbo och Bergvik & Ala

Inom STORAgruppen förvärvades Grycksbo Pappersbruk i mitten av 1960-talet. Senare köptes Bergvik & Ala med kraftverk, skogar och skogsindustrier. En stark satsning på finpappersområdet ägde rum. Produktion av tidningspapper byggdes upp inom Kvarnsveden. Vissa industrigrenar, som exempelvis stålsidan, såldes ut.

Billerud

Efter uppgörelsen med Volvo 1984 beträffande aktieägandet av STORA och Atlas Copco, intensifierades diskussionerna om den lämpligaste framtida strukturen för STORA och för svensk skogsindustri överhuvudtaget. Det skedde samtidigt som Bo Berggren tillträdde som VD i STORA. Pusselbitarna i diskussionen var förutom STORA givetvis Papyrus men också Hylte, Nymölla, Ry och Oppboga. Ett samgående mellan STORA och Papyrus – som redan tidigare diskuterats – framstod ganska snart och av flera skäl som det strategiskt mest lämpliga att börja med.

På hösten 1984 fick dock STORA plötsligt möjlighet att förvärva Billerud. Impulsen till köpet kom genom en börsmäklare som erbjöd Investor och Providentia att förvärva en större aktiepost i Billerud. Uppslaget ledde till ett samtal mellan Peter Wallenberg och Anders Wall och utmynnade så småningom i en förhandling mellan STORA och Billeruds dominerande aktieägare Tresor, vilken resulterade i ett samgående mellan de två skogsbolagen. Trots att Billerud tidigare diskuterats som ett intressant och riktigt förvärv för STORA hade idén betraktats som något hypotetisk på grund av ägarsituationen i Billerud. Nu blev det mer fråga om att gripa ett tillfälle i flykten än en del i en långsiktigt utmejslad strukturplan.

STORA är idag en av Europas ledande skogsindustrier med en exportandel på drygt 70 procent. Under de senaste fyra åren har företaget vuxit från 8 miljarder i omsättning och knappt 10.000 anställda till 40 miljarder i omsättning och 54.000 anställda.

Papyrus

Under sommaren 1986 återupptogs diskussionerna om ett eventuellt förvärv av Papyrus som under mellantiden förvärvat Nymölla och Ry. Planerna diskuterades ingående i en ytterst begränsad krets under sommaren. Investor spelade en central roll i dessa samtal, utvärderingar, jämförelser och analyser. Så småningom var frågan tillräckligt penetrerad och mogen för beslut. Tidpunkten ansågs lämplig med hänsyn till aktiekurser, förestående VD-skifte i Papyrus, slutförandet av Billerudfusionen, STORAs genomförda kraftförsäljning och införandet av STORAs nya organisation. Förhandlingar inleddes med den andra huvudägaren i Papyrus. Efter några intensiva förhandlingsdygn var affären klar; STORA lämnade ett uppköpserbjudande på Papyrus, som accepterades.

Swedish Match

STORA hade med de gjorda förvärven utvecklats till ett mycket konkurrenskraftigt svenskt skogsindustriföretag. Förra årets förvärv av Swedish Match blev en naturlig fortsättning i syfte att söka sig framåt i förädlingsledet och samtidigt kunna dra fördel av synergieffekter på områden som förpackningar, trävaror, kemi m m.

Därmed skrevs ännu en gång historia inom företaget STORA, ett företag som bara på de senaste fyra åren vuxit från 8 miljarder i omsättning och knappt 10.000 anställda till i dag 40 miljarder i omsättning och 54.000 anställda. Investor har i denna process haft rollen som konsult i sin egenskap av stor, långsiktig och aktiv ägare.

I STORAs styrelse återfinns flera av Investors styrelseledamöter, nämligen Peter Wallenberg, Peder Bonde, Curt Nicolin, Lennart Johansson och Bo Berggren. Jacob Wallenberg är suppleant i såväl Investors som STORAs styrelse. Investors VD Claes Dahlbäck är styrelseledamot i Papyrus, Grycksbo och Stora Finans.

Några kommentarer

Peter Wallenberg (ordförande i Investor):
– Att vara ägare som Investor och Providentia innebär att man ständigt engagerar sig i bolagens skötsel. Det kräver traditioner, erfarenhet, kunnande och resurser.

Vi har engagerat oss mycket i STORAs affärer under åren, och jag tror att vi har skött oss ganska väl som ägare.

Peder Bonde (vice ordförande i Investor):
– Som stor aktieägare med representanter i STORAs styrelse har vi självklart ett ansvar för koncernens utveckling. STORAs ledning vänder sig ofta till oss dels för att resonera om betydande affärsbeslut, dels för att få tillgång till den specialistkompetens, särskilt i finansiella frågor, som vi under åren byggt upp.

Bo Berggren (VD i STORA):
– Samarbetet mellan ledningarna i Investor och STORA har två väsentliga utgångspunkter:

- Investor som stor ägare i STORA
- de förtroendefulla och goda personliga relationerna.

– I jobbet med såväl de stora generella planerna som i de enskilda affärerna tillför vi olika kunskaper och erfarenheter, som tillsammans utgör ett koncentrerat och dynamiskt kraftpaket.

Stora Runt
STORA
Storas huvudägare
"Framtiden är ljus"

Börskraschen följdes av stark tillväxt

Många bedömare förutspådde att börskraschen 1987 skulle resultera i ekonomisk stagnation världen över. Istället fick vi en stark, global konjunkturuppgång med höga tillväxttal i alla de ledande ekonomierna.

Japan uppvisade en tillväxt på 5,75%, USA och Västtyskland 3,75% och OECD-området som helhet 4%.

I *USA* fruktade många att den enorma förmögenhetsförlust, som börskraschen åsamkat aktieägarna, skulle leda till en avsevärd konsumtionsförsvagning med åtföljande recession. Istället noterade dock USA en normal konsumtionsutveckling, en stark investeringskonjunktur samt en stark exportutveckling.

Federal Reserves agerande hade stor betydelse för att effekterna av börskraschen blev begränsade. Den strama penningpolitik som fördes före kraschen övergavs, likviditet tillfördes det finansiella systemet och räntorna sänktes. Genom att även dollarn tilläts falla, gavs den amerikanska exportindustrin en stark position.

I *Japan* fördes en politik som syftade till att minska överskotten i handelsbalansen. Metoden var att öka den inhemska konsumtionen och stimulera import från omvärlden. Bostadsbyggandet ökades kraftigt, skattesänkningar genomfördes och en expansiv penningpolitik bedrevs.

Även i *Västeuropa* fördes på flera håll en liknande politik, men på ett mindre kraftfullt sätt än i Japan. Den europeiska konjunkturen bars istället upp av en ytterst stark investeringskonjunktur, orsakad av bl a företagens behov att stärka sina positioner inför skapandet av EGs inre marknad 1992.

I takt med att den ekonomiska tillväxten tog fart världen runt, förbyttes fruktan för en recession mot en tilltagande oro för att ekonomin snabbt var på väg att överhettas. Signalerna därom kom främst i form av ett allt högre kapacitetsutnyttjande, lägre arbetslöshet och en kraftig sysselsättningstillväxt. Samtidigt började också inflationen att tillta.

USA stramade åt

Federal Reserve i USA lade därför på nytt om politiken och inledde en period med en allt stramare penningpolitik. USAs problem är att man under en följd av år haft en inhemsk efterfrågan som överstigit de tillgängliga produktionsresurserna. Följden har blivit en kraftig ökning av importen och försämring av bytesbalansen. För att vända denna negativa utveckling krävs nu att den inhemska efterfrågan i USA under en följd av år växer långsammare än omvärldens. USAs delikata uppgift blir därför att hitta den lämpliga avvägningen mellan å ena sidan en något mera dämpad ekonomi som leder till förbättrad bytesbalans och minskad inflation – och å andra sidan att undvika att följden av en dämpad ekonomisk utveckling blir recession.

Detta problem bör kunna hanteras och den amerikanska ekonomin och världsekonomin kan således komma att se fram emot flera år med stabil tillväxt och relativt låg inflation. Den amerikanska handelsbalansen bör därmed fortsätta att förbättras, vilket på sikt kan leda till en uppgång för dollarn.

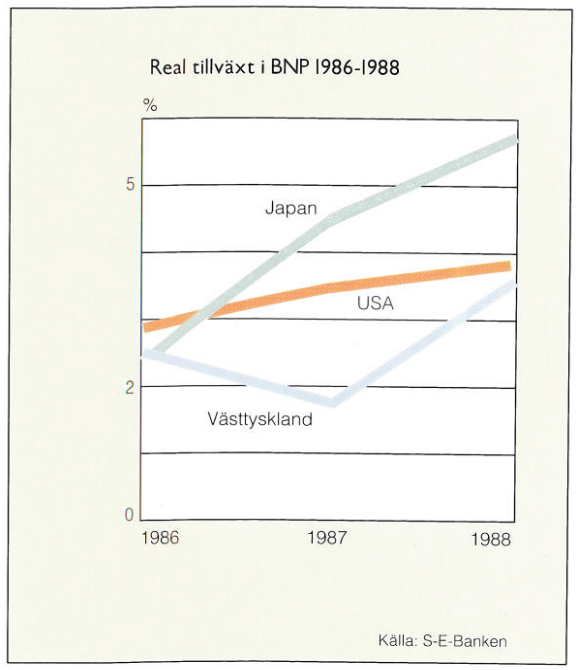
Med en mer positiv inställning till dollarn finns det anledning att intaga en mer försiktig hållning gentemot de finansiella marknaderna i hårdvaluta-länderna, främst Japan. Den starka yenen har varit en integrerad del i den japanska framgångsmodellen under senare år. Om yenen nu försvagas, kan inflationstrycket i ekonomin bli betydande och Bank of Japan tvingas strama åt.

När det gäller Europa innebär skapandet av den integrerade europeiska marknaden inte bara betydande välfärdsvinster, högre tillväxt och lägre inflation, utan framför allt att en ny dynamik skapas i de europeiska ekonomierna.

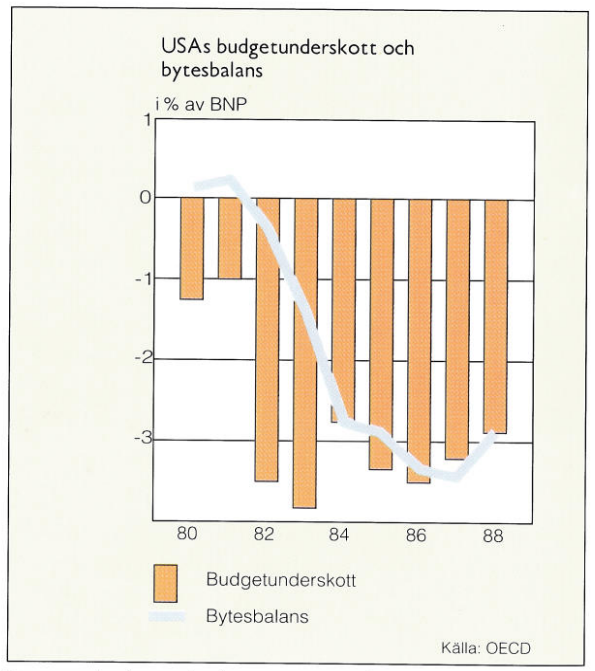
Sverige

Den starka internationella konjunkturen 1988 var förmånlig för de svenska företagen. Skogsindustrin gick allra bäst men även verkstadsindustrin gynnades av den starka investeringskonjunkturen. Nedgången i oljepriserna var positiv för den oljeberoende svenska ekonomin. Genom valutakorgens konstruktion deprecierades kronan gentemot våra främsta konkurrentländer i Europa och Asien, varigenom konkurrenskraften var fortsatt relativt god.

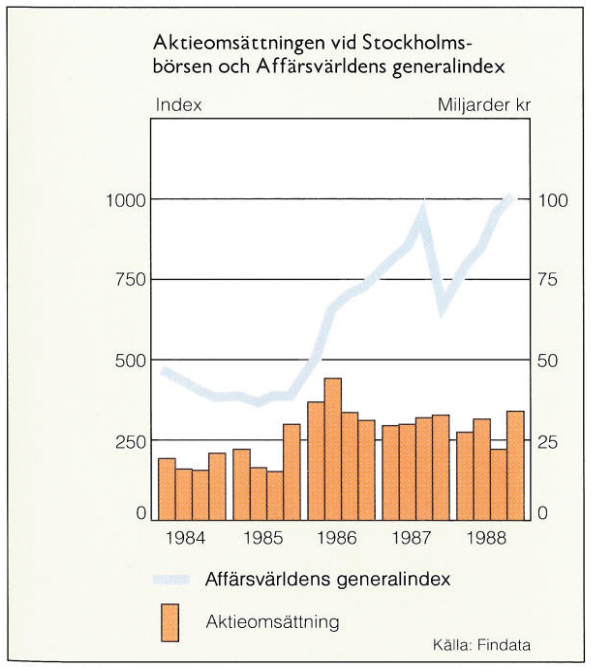
Trots denna positiva utveckling i vår omvärld finns problem i den svenska ekonomin. Samtidigt med en relativt måttlig BNP-tillväxt 1988 (ca 2,1%), uppvisar den svenska ekonomin klara överhettningstendenser. Kapacitetsutnyttjandet är rekordhöga 85%. Arbetslösheten är endast 1,5% och många företag anger brist på arbetskraft som sitt

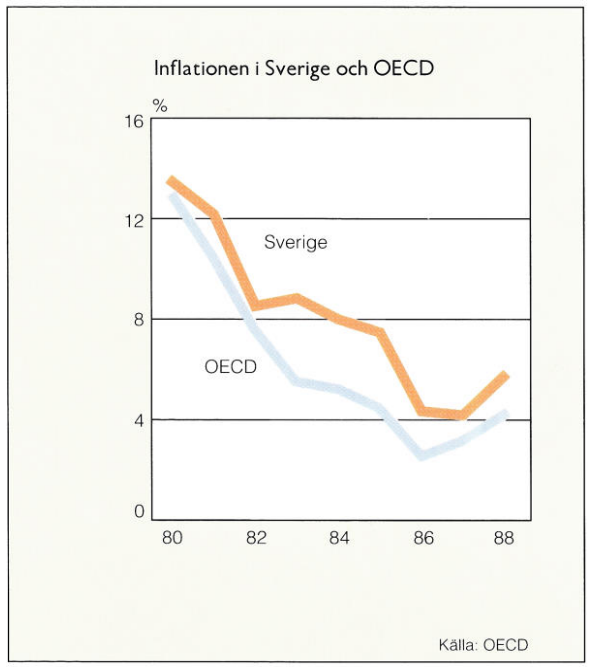

Den kraftiga börsnedgången i slutet av 1987 följdes av en stark global konjunkturuppgång.

Det stora budgetunderskottet är en av förklaringarna till underskottet i bytesbalansen.

Staplarna längst ned anger aktieomsättningen på Stockholmsbörsen per kvartal och avläses på skalan th. Kurvan visar hur generalindex utvecklats och avläses på skalan tv.

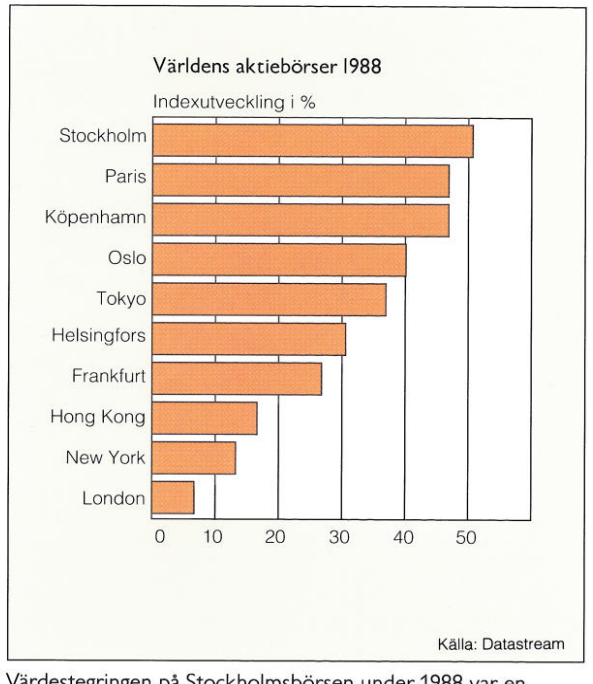

Den svenska inflationen är en av de högsta bland OECD-länderna.

främsta problem. Kostnadsutvecklingen är klart oroande. Bytesbalansen går mot ökande underskott.

Stockholmsbörsen i topp

Parallellt med den goda konjunkturutvecklingen under 1988 registrerades också kraftiga kursuppgångar på världens olika börser. Stockholmsbörsen steg under året med 52%, en notering som placerade Stockholm i topp bland världens börser 1988. Av de större börserna uppvisade Japan den bästa utvecklingen med 37% medan USA och Storbritannien ökade 12 respektive 7%.

Förutom en god vinstutveckling i de svenska börsföretagen har den svenska börsen under senare år påverkats gynnsamt av en god likviditet, dels genom de pengar som är öronmärkta för aktiemarknaden hos allemansfonder och löntagarfonder, dels genom försäkringsbolagens stora naturliga placeringsbehov. Utöver detta har marknaden likvidiserats av stora uppköpsaffärer under såväl 1987 som 1988. Samtidigt har nyemissionsaktiviteten varit begränsad.

Värdestegringen på Stockholmsbörsen under 1988 var en av de högsta i världen.

Nettoförsäljning på 1.232 Mkr

Investorgruppens huvudsakliga verksamhet är den långsiktiga aktieförvaltningen som sker i moderbolaget. Denna aktieförvaltning svarar värdemässigt för 81% av gruppens substansvärde och för huvudparten av gruppens resultat.

Totalt köptes och nytecknades under året aktier för 637 Mkr (2.310) varav börsnoterade svenska aktier svarade för 400 Mkr och börsnoterade utländska aktier för 197 Mkr.

Försäljningarna uppgick till 1.869 Mkr (1.422). Av dessa avsåg 1.817 Mkr börsnoterade svenska aktier och 52 Mkr börsnoterade utländska aktier.

Aktier nettosåldes därmed för 1.232 Mkr.

Värdet av moderbolagets portfölj av svenska och utländska börsnoterade aktier uppgick vid årsskiftet till 11.004 Mkr (8.702).

Den svenska börsportföljens värde ökade under året med 45% och uppgick vid årsskiftet till 10.550 Mkr (8.492). Affärsvärldens generalindex steg under motsvarande period med 52%.

Substansvärdet ökade under motsvarande period med 48%. Den högre tillväxten i substansvärdet beror huvudsakligen på skuldsättningen, vilken i en uppåtgående marknad givit en positiv effekt på substansvärdet.

Sett över en längre tidsperiod har den årliga tillväxten av såväl börsportföljens värde som substansvärdet varit högre än generalindex. Under den senaste tioårsperioden har generalindex i genomsnitt stigit med 26% per år medan Investoraktiens substansvärde ökat med 27% och kurstillväxten varit 28%.

De största aktieaffärerna

En av det gångna årets stora affärer i Sverige var STORAs köp av Swedish Match. Genom samgåendet skapades en svenskbaserad internationell koncern där STORAs kunskap vad gäller råvaror och storskalig produktion kan kombineras med Swedish Matchs erfarenhet av konsumentnära produkter. Även inom områden som transporter, inköp och finansförvaltning förväntas samgåendet resultera i betydande positiva samordningseffekter.

STORAs köp av Swedish Match gav Investor en likvid på 648 Mkr och en realisationsvinst på 416 Mkr. Under året har Investor ytterligare ökat sitt innehav av A-aktier i STORA medan hela innehavet av B-aktier sålts ut. Investors innehav i STORA motsvarade vid årsskiftet 10,6% av aktiekapitalet och 13,0% av rösterna.

De tio största aktieposterna 1988-12-31

	Börsvärde Mkr	Andel av börsnoterade portföljen %	Andel av mottagna utdelningar %	Kursutveckling under 1988 %	Aktieposten i kr per Investoraktie
STORA	2.119	19	25	56	65
ASEA	2.018	18	16	43	62
Astra	1.368	13	5	19	42
Saab-Scania	762	7	8	43	24
Atlas Copco	662	6	8	78	21
SKF	622	6	7	78	19
Skandia	573	5	3	30	18
Electrolux	538	5	5	9	17
Alfa-Laval	529	5	5	79	16
Incentive	326	3	3	31	10
	9.517	87	85		294
Övriga svenska aktier[1)]	1.033	9	13		32
Utländska aktier[1)]	454	4	2		14
Totalt	11.004	100	100		340

1) Börsnoterade aktier.

Under året har Investor också nettoinvesterat 140 Mkr i Saab-Scania och därmed ökat ägarandelen röstmässigt från 4,8 till 6,0%. Efter årsskiftet har ägandet ökat till 8,0%.

De största nettoförsäljningarna har ägt rum i Astra, Lundbergs, Skandia International, STORA och Swedish Match. I Skandia International avyttrades Investors hela aktieinnehav och i Lundbergs drygt halva innehavet.

Övriga aktieaffärer

Under året har Investor förvärvat ytterligare aktier i det finska företaget Fiskars Oy Ab, en internationell koncern som genom dotterbolag arbetar i USA och tio europeiska länder, däribland Sverige. Investors ägarandel i Fiskars uppgår därmed till 8,6% av aktiekapitalet och 6,3% av rösterna.

Vidare har för 64 Mkr förvärvats 2% av aktiekapitalet i det franska industriföretaget Matra, verksamt inom bl a elektronik- och försvarsmaterielområdet.

Investor har under året också köpt 10% av aktierna i finska Bankirfirman Ane Gyllenberg och 20% av Gyllenberg Securities, ett nystartat företag som är verksamt på den finska kapitalmarknaden.

Investors aktieinnehav i det danska företaget Nordisk Fjerfabrik har avyttrats. Detsamma gäller Investors aktieinnehav i Alexander & Alexander.

Aktieförvaltningens resultat

Aktieförvaltningens resultat efter räntenetto blev 131,1 Mkr (98,9). Utdelningsintäkterna ökade med 17% och uppgick till 284,7 Mkr (243,1).

Räntenettot försämrades till −134,6 Mkr (−129,9) på grund av högre genomsnittlig upplåning än under föregående år.

Thisbegruppen

Aktieförvaltning bedrivs också i Thisbegruppen, Instoria Inc., USA, och Investors Nineteen Corp., Kanada.

AB Thisbe är hälftenägt av Investor och moderbolag i en företagsgrupp som består av AB Patricia, AB Emissionsinstitutet, AB Residuum (fd AB Finans Vendor) och Instoria AB.

Thisbes aktieportfölj hade vid årsskiftet ett marknadsvärde av 187 Mkr (206). De största aktieinnehaven fanns i STORA och Alfa-Laval.

Förändringar i värdepappersportföljen

Följande större nettoförändringar gjordes under året i moderbolagets börsnoterade aktieportfölj[1]:

Köp och nyteckningar[2]	Antal
Saab-Scania A	692.000
SKF A	58.000
STORA A	379.000
Fiskars A	240.000
Fiskars K	151.000
Matra	464.000

Fondemissioner och split[3]	
Garphyttan	398.000
Stockholms Optionsmarknad, OM	947.000
STORA B	1.587.000

Försäljningar[2]	
Astra B	1.200.000
Atlas Copco	235.000
Electrolux B	200.000
Lundbergs	600.000
S-E-Banken	176.000
Skandia International	1.053.000
STORA B	1.587.000
Swedish Match A	3.727.000
Swedish Match B	650.000
Nordisk Fjer A	151.000
Nordisk Fjer B	50.000

1) Antal aktier har utjämnats till hela tusental.
2) Avser nettoförändringar. Antalet aktier har justerats för emissioner under året för att få jämförbarhet med utestående aktiestock i respektive bolag per den 31 december 1988.
3) Avser aktier som erhållits från existerande aktieinnehav vid årets ingång.

Thisbes resultat före bokslutsdispositioner och skatt blev 67,8 Mkr inklusive anteciperad utdelning om 40 Mkr från Patricia.

Under 1988 avyttrades Thisbes aktieinnehav i Eldon, vilket uppgick till 16,5% av aktiekapitalet. Huvuddelen av Finans Vendors rörelse såldes till Trygg Finans till i stort bokförda värden. Finans Vendor bytte namn till AB Residuum där resterande delar fanns samlade vid årsskiftet.

AB Emissionsinstitutet ägde vid årsskiftet 128.500 aktier i ASEA till ett marknadsvärde av 50 Mkr. Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 0,8 Mkr (38,3).

Instoria Inc.

Instoria Inc. är ett helägt dotterbolag till Duba och baserat i New York. Företagets portfölj omfattar amerikanska värdepapper. Vid årsskiftet uppgick marknadsvärdet av portföljen till USD 4,4 miljoner (6,2). Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt blev USD −1,5 miljoner (−0,2).

Investors Nineteen Corp.

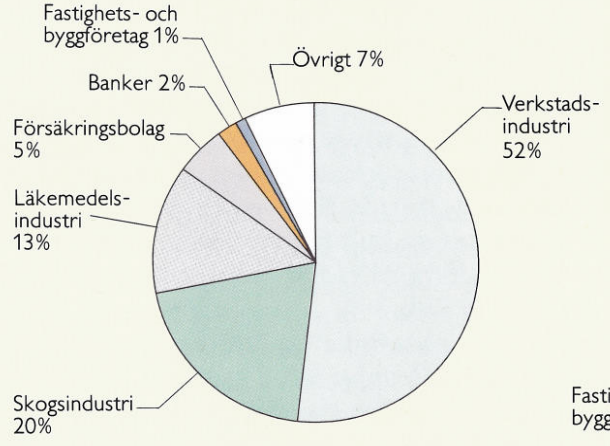
Investors Nineteen Corp., som är baserat i Montreal, Kanada, har en börsportfölj med framför allt amerikanska värdepapper. Marknadsvärdet av portföljen uppgick vid årsskiftet till USD 3,2 miljoner (4,1). Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt blev USD 2,1 miljoner (1,4).

Branschfördelning

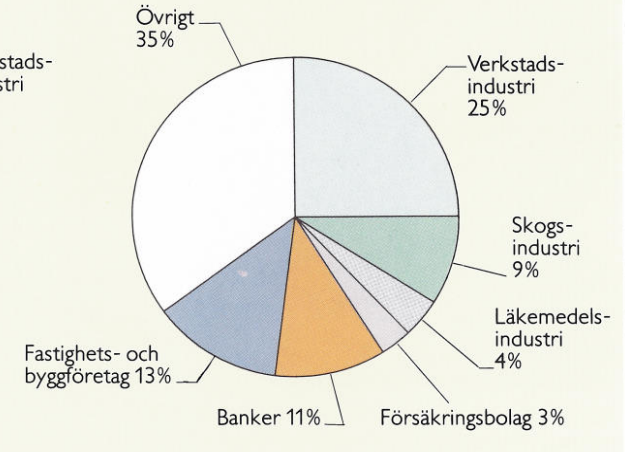
Investors börsportfölj är koncentrerad till ett begränsat antal betydelsefulla företag i svenskt näringsliv.
Som framgår av diagrammen nedan är 72% av Investors börsnoterade aktieportfölj koncentrerad till skogs- och verkstadsindustri. För Stockholmsbörsen som helhet är motsvarande siffra 34%.

Koncentrationen till skogs- och verkstadsindustri har accentuerats under 1988. Vid årets början var andelen 61%. Förklaringen är dels att andelen verkstadsindustri ökat genom köp av framför allt Saab-Scania, dels att sektorn "övrigt" minskat genom försäljning av Swedish Match.

AB Investor

Stockholmsbörsen

Patricias roll allt viktigare

Investors värdepappershandel har under året allt mer koncentrerats till det med Providentia delägda bolaget AB Patricia. Samtidigt har dotterbolaget AB Dubas roll, vad avser värdepappershandeln, tonats ned.

Värdepappershandel sker också i det relativt nystartade Arbitech, som ägs tillsammans med Providentia, O'Connor och AB Export-Invest samt i AB Cator.

Samtliga dessa företag är rörelsedrivande vilket medför att realiserade kursvinster, mottagna utdelningar och ränteintäkter behandlas som rörelsevinster och beskattas i sin helhet efter avdrag för eventuella kursförluster, räntekostnader och skattemässigt tillåtna nedskrivningar på värdepappersinnehaven.

Värdepappershandeln ger Investor närhet till marknaden och därmed möjlighet att ta del av stämningslägen, rykten och affärsuppslag. Detta ger värdefulla erfarenheter även för omplaceringar i den långsiktiga aktieportföljen. Dessutom ger värdepappershandeln, genom bla optionsstrategier, möjlighet att skydda den långsiktiga aktieportföljen mot snabba kursfluktuationer.

AB Patricia

Patricia, som bildades 1984, har på senare år kommit att spela en allt mer central roll i Investorgruppen. Vid sidan av aktieinnehaven i bla STORA, Atlas Copco och Korsnäs är Patricias huvudsakliga uppgift att bedriva kort och medellång handel i aktier, optioner och räntebärande värdepapper. Patricias roll är också att utföra hedging i syfte att skydda Investors långsiktiga aktieportfölj mot kursnedgång samt öka avkastningen på portföljen.

Patricia har successivt också blivit ett allt mer utpräglat kunskapsföretag. From årsskiftet är Investor/Providentiagruppens personal anställd i Patricia. Ca 40 anställda arbetar inom gruppen med analysverksamhet, corporate finance-aktiviteter, handel, ekonomi och back-office, finansieringsfrågor mm.

Patricias innehav i STORA uppgår till 4.168.000 aktier (7,0% av aktiekapitalet och 8,5% av rösterna) och i Atlas Copco till 3.156.000 aktier (13,5% av aktiekapitalet och rösterna). På delar av dessa båda innehav är köpoptioner utställda.

Under det gångna året har Patricia förvärvat 700.000 A-aktier i Korsnäs, motsvarande 13,1% av aktiekapitalet och 15,4% av rösterna.

Patricia har från Trelleborg förvärvat en option att senast 15 december 1989 förvärva 1.312.000 A-aktier i SKF, en post som motsvarar 4,9% av aktiekapitalet och 10,5% av rösterna i SKF.

Patricia har övertagit större delen av Dubas och Vecturas (dotterbolag till Providentia) aktieinnehav i Nordisk Television AB, ett företag som bildades 1987 och som har som mål att bygga upp och driva en fristående, reklamfinansierad nordisk TV-kanal med ett brett nationellt programutbud. Övriga delägare är FB Invest AB, Stiftelsen Bokförlaget Natur & Kultur samt Försäkringsbolaget SPP.

Under året har Patricia etablerat dotterbolaget Patricia Investments Inc. i USA med ett eget kapital på USD 30 miljoner. Bolagets affärsidé är att investera i onoterade företag som förväntas utvecklas positivt och senare börsnoteras.

Den korta och medellånga aktiehandeln, som är Patricias huvudsakliga verksamhet, har under det gångna året varit framgångsrik. Totalt har aktier köpts för 6.943 Mkr (3.982) och sålts för 7.798 Mkr (4.324).

Marknadsvärdet på Patricias totala värdepappersportfölj uppgick vid årsskiftet till 4.061 Mkr (2.502). Den svenska börsnoterade aktieportföljen hade ett värde på 3.458 Mkr (1.232). Övervärdet i värdepappersportföljen var ca 450 Mkr. Moderbolagets likvida medel och kortfristiga fordringar

Ekonomifunktionen i Patricia omfattar ett tiotal personer, som ansvarar för bla bokslut och redovisning. På bilden Henry Aggemo och Åsa Pern.

Patricia har ett omfattande ekonomiskt arkiv med tillgång till ledande internationella databaser. Inger Ljunggren och Leni Malmberg-Svensson.

uppgick till 1.568 Mkr (2.210) och de kortfristiga skulderna till 4.726 Mkr (3.573). Resultatet före prisfallsreserv, bokslutsdispositioner och skatt blev 131,0 Mkr.

Det beskattade egna kapitalet uppgick till 267,2 Mkr (226,9) och prisfallsreserven till 342 Mkr (0).

AB Duba

Dubas verksamhet har allt mer inriktats på riskkapitalförsörjning av affärsprojekt som bedöms kunna få god lönsamhet och på sikt börsnoteras. Samtidigt har företagets handel med aktier och optioner minskat.

Marknadsvärdet av Dubas värdepappersportfölj uppgick vid årsskiftet till 167 Mkr (172). Under året köptes aktier för 174 Mkr (256) och såldes för 204 Mkr (381). Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 9,9 Mkr (−33,8).

Taxeringsmyndigheten har ännu ej godkänt Dubas varulagernedskrivning för 1985 utan kräver att reserven ska upplösas med 50 Mkr. Duba har överklagat taxeringsmyndighetens beslut.

Dubas engagemang i Asin AB, ScanTugs A/S, InfoCard Nordiska AB och SwedeChrome AB består. Under året har Duba lämnat ett aktieägartillskott på 1 Mkr till InfoCard Nordiska samt medverkat i en rekapitalisering av SwedeChrome.

Tillsammans med Vectura har Duba under året satsat 5,9 Mkr vardera i CentrumInvest AB, ett företag som utvecklar, driver och deläger regionala köpcentra. Dubas och Vecturas ägarandel uppgår sammanlagt till 17,2% av aktiekapitalet och 11,4% av rösterna.

AB Cator

Cator ägs till 50% av Duba. Bolagets verksamhet består främst av handel med aktier och optioner. Resultatet ökade kraftigt och uppgick före prisfallsreserv, bokslutsdispositioner och skatt till 52,0 Mkr (18,0).

Arbitech AB

Arbitech, som till 25% ägs av Investor, startades 1987 med syftet att ytterligare utveckla den för options- och terminsmarknaden väsentliga marketmaker-funktionen. Marketmakerns roll är att ställa priser och därigenom garantera dem som investerat i optioner och terminer att i varje ögonblick kunna lämna sin position. Under 1988 har Arbitech haft tio anställda och en marknadsandel på ca 20% av indexoptionsmarknaden.

Den från årsskiftet väsentligt utvidgade omsättningsskatten har omöjliggjort en fortsatt renodlad marketmaker-verksamhet i Sverige, och därmed redan givit upphov till störningar på marknaderna i form av bla större skillnader mellan köp- och säljkurser. Arbitech har därför beslutat att lägga ned sin marketmaking, och planerar för en avveckling av hela verksamheten alternativt en förflyttning utomlands.

Det är värt att notera att man utomlands ägnar betydligt större uppmärksamhet och intresse åt marketmakerns roll. Enligt en utredning, gjord av London Stock Exchange, hade det inte blivit samma dramatiska börsnedgång i oktober 1987 om det då funnits fler och effektivare marketmakers i marknaden. Därför eftersträvar man nu på Londonbörsen att underlätta marketmakers agerande. Vidare har det i bla Schweiz och Norge aviserats att omsättningsskatten ska tas bort.

Arbitech uppvisade för 1988 ett resultat efter finansnetto på 5,9 Mkr.

Investor-Providentia (Asia) Ltd.

Bolaget, som startades 1986, är huvudsakligen inriktat på kortfristig aktiehandel och corporate finance-aktiviteter i Fjärran Östern. I början av 1989 har bolaget förvärvat 6% av aktiekapitalet i mäklarfirman Crosby Securities Ltd. Holding. Resultatet för Investor-Providentia (Asia) Ltd. uppgick före bokslutsdispositioner och skatt till −0,8 Mkr (−8,6).

Bohusbanken investerar för framtiden

Bank- och finansverksamheten bedrivs i framför allt Bohusbanken men också i de bolag som Investor och Providentia äger tillsammans med Atlas Copco, Ericsson och Saab-Scania.

Under året såldes huvuddelen av Finans Vendors rörelse med tillgångar och skulder till Trygg Finans till i stort sett bokförda värden. Tillgångarna bestod främst av reversfordringar och en leasingstock på sammanlagt 2,5 miljarder kronor samt bl a dotterbolaget AB Bokredit. Kvarvarande tillgångar – bl a Rikskuponger AB, de delägda bolagen FR FastighetsRenting AB samt likvida medel – finns nu samlade i AB Residuum (se vidare avsnittet "Övrig verksamhet").

Bakgrunden till försäljningen var den fortsatta avregleringen på finansmarknaden som lett till ökad konkurrens och minskade volymer för fristående finansbolag, vilket sannolikt på sikt skulle framtvingat en inskränkning av Finans Vendors verksamhet.

I början av 1989 har Investors ägarandel i Saab-Ana Finans AB och Saab-Scania Finans AB avyttrats till Saab-Scania.

Bohusbanken

Konkurrenssituationen för affärsbankerna har hårdnat på grund av strukturella förändringar inom den finansiella marknaden. Denna utveckling torde förstärkas under de närmaste åren.

Bohusbanken, som till 49% ägs av Investor, berörs naturligtvis också av detta. Under 1987 och 1988 genomfördes därför en strategisk analys som innefattade såväl svenska som utländska bankers erfarenheter och utveckling. Med stöd av denna utredning beslöts att förstärka Bohusbankens service för mindre och medelstora företag samt bygga upp ny kapacitet för betjäning av privatpersoner med särskilt behov av ekonomisk rådgivning och biträde vid förmögenhetsförvaltning.

Bohusbanken vill kunna erbjuda sina företagskunder kunnig och snabb service med betoning av den mindre bankens förmåga att etablera en uppmärksam personlig kundkontakt. Den föreslagna nyemissionen, genom vilken bankens egna kapital, exklusive obeskattade reserver, kommer att öka från 42 Mkr till 72 Mkr, ger banken avsevärt utökad utlåningskapacitet. Det redan mycket effektiva internationella kontaktnätet utnyttjas för snabbare betalningsförmedling än vad storbankerna kan erbjuda.

Inom området förmögenhetsförvaltning ska Bohusbanken tillmötesgå privatkundernas behov med ambitiös, personlig serviceinriktning och hög kompetens. Såväl i Göteborg som i Stockholm kompletteras berörda avdelningar med kundmottagare och finansanalytiker.

Lokalerna i Göteborg har utökats och ombyggts för att skapa utrymme för denna expansion. Även i Stockholm anpassas de nya lokalerna för privatkundsverksamheten. I Stockholm finns

Ewa Ericson, VD i Bohusbanken.

Risto Silander, chef för Stockholmsrörelsen och Eric Sandelin, institutionsmäklare.

redan aktiemäklare med representation på fondbörsen.

Under 1988 tillträdde Ewa Ericson som ny verkställande direktör efter Åke Gustavsson som övergick till att bli arbetande styrelseledamot.

Bohusbankens medelinlåning ökade under 1988 med 4,8% till 437,3 Mkr medan medelutlåningen ökade 9,2% och uppgick till 655,3 Mkr. Vid årsskiftet var balansomslutningen 2.110 Mkr (2.463) medan medelomslutningen under året var 1.743 Mkr.

Satsningen på att skapa en nischbank med utpräglat ambitiös servicenivå belastar rörelseresultaten för 1988 och 1989 och utgör den huvudsakliga förklaringen till att resultatet 1988, före bokslutsdispositioner och skatt, minskade till 18,5 Mkr (32,3). Avkastningen på eget kapital efter skatt uppgick till 8,9% (18,1).

Atlas Copco Finans AB

Atlas Copco Finans, som till 30% ägs av Investor, bidrar genom upplåning till att finansiera den försäljning som i Sverige sker från Atlas Copcos tillverkande enheter. Bolaget medverkar också genom lån i finansieringen av Atlas Copcos leveranser till utlandet.

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt uppgick 1988 till 1,7 Mkr (0,7). Vid årsskiftet var balansomslutningen 106 Mkr (228), varav aktiekapitalet utgjorde 9,5 Mkr.

AB LM Ericsson Finans

Investor äger 4,2% av aktiekapitalet och har 24,9% av rösterna i Ericsson Finans. Bolagets uppgift är att genom olika former av kundfinansiering stödja Ericssonföretagen i deras försäljning.

Som en följd av Ericssonkoncernens försäljning av datadivisionen inom Ericsson Information Systems till Nokiakoncernen, har även Ericsson Finans dotterbolag i Danmark, Tyskland och Frankrike sålts till Nokia liksom aktieinnehavet i det spanska intressebolaget Ericsson Rent S.A. Vidare omfattade försäljningen den stock av hyresutrustningar som innehades av moderbolaget.

Ericsson Finans dotterbolag i Italien, som startades i slutet av 1987, har under året utvecklats positivt och kunnat notera en kraftig volymökning.

För 1988 uppgick Ericsson Finans resultat före bokslutsdispositioner och skatt till 214 Mkr (20,9). Balansomslutningen vid årsskiftet var 1.747,8 Mkr (1.025,9), varav aktiekapitalet utgjorde 32,4 Mkr.

Saab-Ana Finans AB

Saab-Ana Finans, där Investor under 1988 ägde 30% av aktiekapitalet som uppgick till 20 Mkr, bidrar genom kreditgivning till en ökad försäljning av framför allt Saab personbilar. Verksamheten omfattar också uthyrning av Saabbilar.

Vid årets slut uppgick utestående krediter och egen leasing till 325,5 Mkr (221,8). Årets resultat, före bokslutsdispositioner och skatt, blev 5,4 Mkr (6,1). Balansomslutningen vid årsskiftet var 341,2 Mkr (226,5).

I början av 1989 avyttrades Investors ägarandel i Saab-Ana Finans till Saab-Scania.

Saab-Scania Finans AB

Saab-Scania Finans, som under 1988 till 30% ägdes av Investor, erbjuder finansiering för att öka försäljningen av Scania lastbilar, bussar och släpfordon. Under 1988 övertog bolaget Södertälje Bilkredit ABs finansiering av begagnade tunga fordon.

Utestående krediter minskade under 1988 från 436 Mkr till 425 Mkr. Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 11,6 Mkr (13,3). Balansomslutningen vid årets slut var 447,5 Mkr (443,7), varav aktiekapitalet utgjorde 40 Mkr.

Även Investors ägarandel i Saab-Scania Finans har i början av 1989 avyttrats till Saab-Scania.

Bankirfirman Ane Gyllenberg Ab och Gyllenberg Securities Oy Ab

Investor har genom en riktad emission under året blivit ägare till 10% av aktiekapitalet i den ansedda Bankirfirman Ane Gyllenberg i Finland, vars verksamhet huvudsakligen är inriktad mot privatpersoner.

Tillsammans med Bankirfirman Ane Gyllenberg, Fiskars Oy Ab och det finska investmentbolaget Agrofin Oy Ab har Investor under året startat Gyllenberg Securities, ett företag vars verksamhet framför allt är inriktad på aktie-, options-och penningmäkleri, förmögenhets- och fondförvaltning, analysverksamhet samt corporate finance. Investors ägarandel i företaget uppgår till 20% av aktiekapitalet.

Bankirfirman Ane Gyllenbergs resultat för 1988 uppgick före bokslutsdispositioner och skatt till 6,8 miljoner FIM och Gyllenberg Securities till 1,6 miljoner FIM.

Stockholm-Saltsjön i fortsatt expansion

Investor är vid sidan av aktieförvaltning, värdepappershandel och finansverksamhet också engagerat i flera intressebolag. Stockholm-Saltsjön AB, ett tjänsteföretag med inriktning på transporter, hotell och restauranger samt turism och med ett betydande fastighetsinnehav, är det största av dem. Andra intressebolag är Instoria AB, AB Navigare, AB Näckström och AB Residuum.

Affärsidén med dessa engagemang är att Investor kan utgöra en förmedlande länk mellan ledande industriföretag och finansiella marknader. Genom intressebolagen kan därigenom olika tjänster erbjudas industriföretagen.

Under 1988 avyttrades Investors ägarandel i Alexander & Alexander till det amerikanska mäklarföretaget Alexander & Alexander Inc., USA.

Stockholm-Saltsjön AB

Stockholm-Saltsjön, som till 49,7% ägs av Investor, har fortsatt att expandera. Under 1988 förvärvades resebyrån Atlas Resor AB, busstrafikföretaget Wasatrafik och 62% av norska Bennett Reisebureau.

Stockholm-Saltsjöns verksamhet omfattar numera fastigheter, hotell och restaurang, resebyråer, researrangörer, bussar och flyg. Traditionellt har Stockholm-Saltsjön uppfattats som ett fastighetsbolag och än idag är fastighetsdelen omfattande och ekonomiskt betydelsefull. De senaste årens expansion har dock skett inom framför allt de andra verksamhetsgrenarna. Under det gångna året har därför företaget ändrat namn från Fastighets AB Stockholm-Saltsjön till Stockholm-Saltsjön AB.

Fastighetsrörelsen inom Stockholm-Saltsjön omfattar stora markinnehav, industrifastigheter och förvaltningen av de egna hotellen. När det gäller markinnehaven kan nämnas bl a villatomtområdet Skärgårdsstad i Österåkers kommun och industriområdet Lugnet vid Danvikstull, Stockholm.

Hotell- och restaurangdelen består av Grand Hôtel i Stockholm, Grand Hôtel i Saltsjöbaden och Grand Hôtel Skansen i Båstad. Under det gångna året har verksamheten kännetecknats av olika kvalitetshöjande åtgärder, bl a renovering av ett stort antal rum.

Grand Hôtels Management har etablerats, ett företag som ska ansvara för driften av andra hotell, såväl i Sverige som utomlands. Ett första avtal har tecknats med Grand Aros Hotel i Västerås.

Resebyrårörelsen omfattade tidigare Trivselresor Resebureau AB, Flygresebyrån AB, Lidingö Resebyrå AB och Zodiac Resor AB. Under året har förvärvats Atlas Resor AB och Bennett Reisebureau.

Transwede har Skandinaviens modernaste flygplansflotta.

Stockholm-Saltsjöns affärskoncept bygger på hög kvalitet och effektivitet i serviceföretag, t ex hotell och busstrafik.

Christer Magnusson, VD i Stockholm-Saltsjön.

Atlas Resor är efter Vingresor och Fritidsresor Sveriges tredje största researrangör med ca 240.000 charterresenärer per år. Företagets marknadsandel är 17%. Det norska företaget Bennett Reisebureau har 20% av den norska marknaden och 8% av den danska. Minoritetsägare i Bennett är SAS.

Flygresebyrån, som idag har en marknadsandel på 8%, har under året vidareutvecklat servicekonceptet "Inhouse Travel Service". Flera nya konton har förvärvats, bl a Volvo, Sveriges Radio och Industrihuset.

Under året har Senior Production AB etablerats, ett företag som i samarbete med Pensionärernas Riksorganisation förmedlar researrangemang till pensionärer.

Flygverksamheten består av Transwede Airways AB, Sveriges enda charterflygbolag, som till 40% ägs av Stockholm-Saltsjön. Övriga ägare är Fritidsresor AB och företagets grundare Thomas Johansson. Stockholm-Saltsjön har option att av Johansson köpa ytterligare 11%, vilket kommer att ske under 1989. Transwede har Skandinaviens modernaste flygplansflotta med fem nyinskaffade MD 83/87, efterföljaren till den välkända DC 9:an.

Bussrörelsen, som vid årets början omfattade ett 40-tal bussar i bl a Interbus i Göteborg och Stockholm, Arlanda Buss och SHT Buss, har under året expanderat kraftigt genom förvärvet av Wasatrafik med ca 160 bussar. Därmed står bussrörelsen väl rustad för att ta upp konkurrensen när länstrafiken avregleras fr o m 1 juli 1989.

Genom 1988 års företagsförvärv har Stockholm-Saltsjönkoncernens omsättning ökat från 660 Mkr till 1.176 Mkr. Koncernresultatet före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 2,2 Mkr (565,5). 1987 års resultat inkluderar reavinst på fastighetsförsäljning uppgående till 546,9 Mkr.

Instoria AB

Instoria ägs till 50% av Investor via Thisbe. Bolagets affärsidé är att förvärva, strukturera och utveckla mindre och medelstora företag. Under året har kapitalbasen ökats från 25 till 100 Mkr.

Instoria har förvärvat 91% av aktierna i Dry Forming Processes AB, Örkelljunga, ett företag som producerar cellulosabaserat material med hög absorptionsförmåga. Vidare har Instoria köpt 40% av aktierna i det norska ljusreklamföretaget ElektroVakuum Holding A/S, vilka dock i början av 1989 avyttrats med förlust.

AB Navigare

Investor äger 50% av Navigare som bedriver rederirörelse. Det helägda dotterbolaget N.W.L. Ltd. i Hong Kong äger M/S Morland, en bulk carrier om 38.000 dwt, byggd 1985 och med ett marknadsvärde på ca USD 11 miljoner. M/S Farland, en bulk carrier om drygt 120.000 dwt och byggd 1974, såldes i början av 1989 för USD 14,3 miljoner, vilket medfört en realisationsvinst på ca 60 Mkr. Navigare har under året kunnat dra fördel av den gynnsamma torrlastkonjunkturen.

Navigaregruppens resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 1,8 Mkr (−1,6).

AB Näckström

Fastighetsbolaget Näckström, som till 50% ägs av Investor, har under året förvärvat den av Skandinaviska Elverk tidigare ägda fastigheten i hörnet Kammakargatan–Luntmakargatan i Stockholm. Näckström äger därutöver huvudsakligen kontorsfastigheten Arsenalsgatan 8 i Stockholm där förutom Investor även Providentia och Bohusbanken har kontor.

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt blev 1,2 Mkr (1,5).

AB Residuum

Sedan Trygg Finans 1 september 1988 övertagit huvuddelen av Finans Vendors rörelse med tillgångar och skulder samt även företagsnamnet, har kvarvarande delar samlats under det nya namnet AB Residuum. Dessa delar är Rikskuponger, FR FastighetsRenting, Culmen Gruppen och Capitans Fastighetsutveckling.

Det delägda bolaget FR FastighetsRenting har haft en fortsatt god utveckling. Volymen av omsättningsfastigheter uppgick till 10.480 Mkr (4.362). Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt blev 48 Mkr (18).

Verksamheten i Culmen Gruppen, där Residuum äger 25%, har utvecklats väl. Detsamma gäller det delägda bolaget Saab-Scania Rental AB. I början av 1989 avyttrades Residuums ägarandel i Saab-Scania Rental till Saab-Scania.

Rikskuponger AB

Marknaden för lunchkuponger har fortsatt att expandera. Under 1988 ökade Rikskupongers försäljning med 33% och uppgick till 2.974 Mkr (2.241). Ökningen är den största i bolagets historia.

När Rikskuponger startades 1973 var hyrorna på flera håll så höga att många företag/myndigheter inte hade råd med egna personalrestauranger. Därefter har hyrorna ytterligare ökat. Genom Rikskupongers försorg har lunchätandet kunnat lösas på ett attraktivt sätt för dessa företag/myndigheter och deras anställda. Samtidigt har restaurangernas lediga kapacitet kunnat utnyttjas.

Under 1988 användes Rikskupongers lunchkuponger av mer än 500.000 personer, verksamma på ca 60.000 företag/myndigheter. Ca 13.000 matställen berördes.

I slutet av 1988 tecknade Rikskuponger avtal som berörde ytterligare ca 500.000 statsanställda. Rikskupongers tillväxt förväntas bli god även 1989.

I diskussionerna kring den framtida skattereformen har aktualiserats att helt eliminera möjligheten till subventionerad lunch. Det skulle i så fall slå hårt inte bara mot dem som idag utnyttjar Rikskupongers lunchkuponger, utan även mot den ca 1 miljon svenskar som dagligen äter subventionerad lunch i olika personalrestauranger. Även de restauranganställda kommer att tillhöra gruppen drabbade.

Rikskupongers verksamhet omfattar också motions- och kaffekuponger. Motionskupongerna köps av företag och ingår i företagens motionsprogram för de anställda. Kupongen kan utnyttjas i valfri idrottsanläggning. Såväl försäljningen av motions- som kaffekuponger har utvecklats väl.

Rikskupongers resultat för 1988 var fortsatt tillfredsställande.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören får härmed lämna redovisning för verksamheten i Investorgruppen under 1988, AB Investors sjuttioandra verksamhetsår. Efterföljande resultat- och balansräkningar, finansieringsanalyser och noter utgör en integrerad del av årsredovisningen.

Moderbolaget

Aktieförvaltningen i moderbolaget uppnådde ett resultat efter räntenetto på 131,1 Mkr (98,9). Utdelningsintäkterna ökade med 17% till 284,7 Mkr (243,1). Räntenettot försämrades till −134,6 Mkr (−129,9) på grund av högre genomsnittlig upplåning än under föregående år. Skulderna minskade dock från 2.614,1 Mkr vid årets början till 1.088,8 Mkr vid årets slut genom nettoförsäljning av aktier. Finansieringen skedde dels genom eget certifikatprogram om max 1.000 Mkr dels genom den likviditetsförvaltning som bedrivs i det hälftenägda bolaget AB Patricia.

Till ovanstående resultat skall läggas realisationsvinster på sålda värdepapper på 1.088,1 Mkr (862,9).

Investorgruppen

Investorgruppens resultat efter räntenetto (dvs före realisationsvinster i aktieförvaltningen, bokslutsdispositioner och skatt) uppgick till 124,4 Mkr (82,3). Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt blev 1.210,1 Mkr (948,5) och årets nettovinst 1.178,7 Mkr (987,6).

Köp och försäljningar

I moderbolaget köptes och nytecknades aktier för totalt 637,1 Mkr, varav börsnoterade svenska aktier svarade för 400,1 Mkr och börsnoterade utländska aktier för 196,7 Mkr. Försäljningarna uppgick totalt till 1.869,2 Mkr, varav börsnoterade svenska aktier svarade för 1.817,2 Mkr och börsnoterade utländska aktier för 52,0 Mkr. Aktier nettosåldes således för 1.232,1 Mkr.

De största nettoförändringarna i aktieportföljen framgår av tabellen på sid 20.

Härutöver köptes 1.471 aktier i Ane Gyllenberg Ab, 60.000 aktier i Gyllenberg Secutities OY Ab, 70.000 aktier i Stockholms Optionsmarknad, OM samt 50.000 A-aktier i Ångpanneföreningen. Dessutom skedde nyteckning av 24.000 aktier i det hälftenägda bolaget AB Näckström.

Bolaget accepterade STORAs uppköpserbjudande av Swedish Match, vilket gav en likvid på 648 Mkr och en realisationsvinst på 416 Mkr. Samtliga B fria aktier i STORA, erhållna i 1988 års fondemission, såldes. Likviden uppgick till 489 Mkr och realisationsvinsten blev 238 Mkr. Vidare såldes 10.000 B-aktier i Ångpanneföreningen.

Styrelse och personal

Moderbolaget har under året som enda anställd haft verkställande direktören. Dotterbolaget AB Duba har på uppdrag av AB Investor ombesörjt övriga administrativa tjänster. Uppgift om medelantal anställda fördelade på arbetsställen samt kostnader för löner och ersättningar framgår av not 7.

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att till bolagsstämmans förfogande stående vinstmedel, nämligen

årets vinst	1.194.406.000
jämte från 1987 balanserad vinst	2.150.410.000
Summa kronor	3.344.816.000
disponeras på så sätt att till aktieägarna utdelas kronor 7:– per aktie	
eller totalt	226.800.000
till balanserade vinstmedel föres	3.118.016.000
Summa kronor	3.344.816.000

Stockholm i februari 1989

Peter Wallenberg
Ordförande

Peder Bonde · Bo Berggren · Sten Gustafsson · Lennart Johansson

Curt Nicolin · Anders Scharp · Hans Stahle · Hans Werthén · Claes Dahlbäck
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse beträffande denna årsredovisning och koncernredovisning har avgivits den 9 mars 1989.

Caj Nackstad
Auktoriserad revisor

N.-A. Frisk

Resultaträkning

tkr			1988		1987
Utdelningar på aktier					
Dotterbolag		9.805		10.378	
Övriga bolag		274.876	284.681	232.711	243.089
Förvaltningskostnader			-19.060		-14.272
Resultat före ränteintäkter och räntekostnader			**265.621**		**228.817**
Ränteintäkter och räntekostnader					
Ränteintäkter		988		649	
Räntekostnader		-135.544	-134.556	-130.541	-129.892
Resultat efter ränteintäkter och räntekostnader			**131.065**		**98.925**
Realisationsvinster på sålda värdepapper			**1.088.117**		**862.926**
Resultat före skatt			**1.219.182**		**961.851**
Skatt	Not 6		-24.776		–
Årets vinst			**1.194.406**		**961.851**

Bokslutskommentarer sid 37.

Balansräkning

tkr			31.12 1988		31.12 1987
TILLGÅNGAR					
Omsättningstillgångar					
Fordran på dotterbolag			5.000		10.378
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			319		95
Skattefordran			–		32.135
Övriga kortfristiga fordringar			413.233		41.058
			418.552		83.666
Anläggningstillgångar					
Aktier i dotterbolag	Not 1		6.000		6.000
Aktier i övriga bolag	Not 2		4.937.837		5.080.408
Långfristiga fordringar			58.000		775.526
			5.001.837		5.861.934
Summa tillgångar			**5.420.389**		**5.945.600**
SKULDER OCH EGET KAPITAL					
Kortfristiga skulder					
Skatteskuld			24.876		–
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			41.793		85.328
Företagscertifikat			628.090		974.970
Övriga kortfristiga skulder			3.689		1.029.769
			698.448		2.090.067
Långfristiga skulder					
Obligationslån		1.620.000		1.620.000	
Avgår eget innehav		-1.275.171	344.829	-1.141.905	478.095
Andra långfristiga skulder			45.545		45.919
			390.374		524.014
EGET KAPITAL					
Bundet eget kapital					
Aktiekapital (32.400.000 aktier à nom 25:-)			810.000		810.000
Reservfond	Not 3		162.000		162.000
Uppskrivningsfond			14.751		14.751
Fritt eget kapital					
Balanserade vinstmedel	Not 4		2.150.410		1.382.917
Årets vinst			1.194.406		961.851
			4.331.567		3.331.519
Summa skulder och eget kapital			**5.420.389**		**5.945.600**
Ställda panter:					
För dotterbolags räkning, aktier med ett bokfört värde av			–		2.933
Ansvarsförbindelser	Not 8		42.920		21.219
Kapitalvärdet av pensionsförpliktelser			1.242		1.252

Bokslutskommentarer sid 37.

Resultaträkning

tkr			1988		1987
Förvaltningsverksamhet					
Utdelningar på aktier			275.256		233.430
Ränteintäkter		3.012		40.845	
Räntekostnader		-135.544	-132.532	-169.489	-128.644
Förvaltningskostnader			-28.034		-22.566
			114.690		82.220
Värdepappershandel					
Rörelsens intäkter		204.596		404.840	
Rörelsens kostnader		-175.960		-385.106	
Reservering för förlust på switch		-3.963	24.673	–	19.734
Utdelningar på aktier			2.023		1.767
Ränteintäkter		35.596		47.373	
Räntekostnader		-46.578	-10.982	-57.858	-10.485
Administrationskostnader			-3.451		-8.988
			12.263		2.028
Avskrivningar	Not 5		-2.535		-1.996
Resultat efter ränteintäkter och räntekostnader			**124.418**		**82.252**
Realisationsvinster på sålda värdepapper (förvaltningsverksamheten)			**1.085.660**		**876.205**
Resultat före extraordinära kostnader			**1.210.078**		**958.457**
Extraordinära kostnader					
Lämnat aktieägartillskott			–		-10.000
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt			**1.210.078**		**948.457**
Bokslutsdispositioner					
Förändring av varulagerreserv			–		54.500
Återföring från särskild investeringsfond			–		3.000
lanspråktaget belopp från förnyelsefond			–		180
Resultat före skatt			**1.210.078**		**1.006.137**
Skatt	Not 6		-31.350		-18.512
Årets vinst			**1.178.728**		**987.625**

Bokslutskommentarer sid 37.

Balansräkning

tkr			31.12 1988		31.12 1987
TILLGÅNGAR					
Omsättningstillgångar					
Kassa och bank			5.855		11.919
Aktier och andelar	Not 2		160.113		166.005
Obligationer			23.026		9.536
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			37.248		43.050
Skattefordran			–		38.895
Övriga kortfristiga fordringar			902.341		264.548
			1.128.583		533.953
Spärrkonton i Riksbanken					
För förnyelsefond			5		185
			5		185
Anläggningstillgångar					
Aktier	Not 2		4.976.623		5.138.010
Långfristiga fordringar			58.840		784.778
Inventarier	Not 5		10.759		9.389
			5.046.222		5.932.177
Summa tillgångar			**6.174.810**		**6.466.315**
SKULDER OCH EGET KAPITAL					
Kortfristiga skulder					
Skatteskuld			6.304		–
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			65.350		91.868
Företagscertifikat			628.090		974.970
Övriga kortfristiga skulder			640.038		1.417.162
			1.339.782		2.484.000
Långfristiga skulder					
Obligationslån		1.620.000		1.620.000	
Avgår eget innehav		-1.275.171	344.829	-1.141.905	478.095
Andra långfristiga skulder			47.893		49.311
			392.722		527.406
Obeskattade reserver					
Varulagerreserv för värdepapper			50.613		50.613
			50.613		50.613
EGET KAPITAL					
Bundet eget kapital					
Aktiekapital			810.000		810.000
Bundna reserver	Not 3		186.690		185.679
Uppskrivningsfond			14.751		14.751
Fritt eget kapital					
Fria reserver	Not 4		2.201.524		1.406.241
Årets vinst			1.178.728		987.625
			4.391.693		3.404.296
Summa skulder och eget kapital			**6.174.810**		**6.466.315**
Ställda panter:					
Aktier med ett bokfört värde av			–		2.933
Ansvarsförbindelser	Not 8		53.597		51.989
Kapitalvärdet av pensionsförpliktelser			3.933		3.921

Bokslutskommentarer sid 37.

Aktier

	Antal (hela tusental)	Bokfört värde per aktie kr	Bokfört värde totalt tkr	Börsvärde 1988-12-31 per aktie kr	Börsvärde 1988-12-31 totalt tkr	Andel av aktiekapitalet i %	Andel av rösträtt i %
Börsnoterade svenska aktier							
Verkstadsindustri							
Alfa-Laval A bu	954.000	156	148.799	555	529.433	6,5	13,4
ASEA A bu	5.083.000	206	1.049.388	397	2.017.756	8,5	9,9
Atlas Copco A fr	2.400.000	154	369.600	276	662.400	10,2	10,2
Electrolux A fr	731.000	159	116.273	535	391.234	1,7	35,3
Electrolux B fr	500.000	157	78.500	293	146.500		
Ericsson A bu	149.000	43	6.403	470	69.986	1,0	10,5
Ericsson A fr	245.000	43	10.539	470	115.194		
Garphyttan bu	415.000	18	7.334	150	62.267	14,0	14,0
Garphyttan fr	182.000	18	3.213	150	27.283		
Saab-Scania A bu	3.236.000	171	553.691	214	692.440	5,2	6,0
Saab-Scania A fr	325.000	213	69.231	214	69.633		
SKF A bu	1.518.000	100	151.104	410	622.248	5,6	12,3
Åkermans B bu	257.000	72	18.528	168	43.232	8,5	5,5
Åkermans B fr	33.000	56	1.867	165	5.500		
			2.584.470		**5.455.106**		
Skogsindustri							
STORA A bu	6.076.000	155	941.719	334	2.029.384	10,6	13,0
STORA A fr	274.000	232	63.429	330	90.222		
			1.005.148		**2.119.606**		
Läkemedelsindustri							
Astra A bu	6.025.000	28	170.717	227	1.367.751	8,3	9,8
			170.717		**1.367.751**		
Fastighets- och byggbolag							
Lundbergs B bu	500.000	50	25.000	200	100.000	1,1	0,3
			25.000		**100.000**		
Banker							
S-E-Banken A bu	1.000.000	33	33.000	173	173.000	0,8	0,8
			33.000		**173.000**		
Försäkringsbolag							
Skandia fr	3.183.000	43	136.885	180	573.008	5,3	5,3
			136.885		**573.008**		

Aktier

	Antal (hela tusental)	Bokfört värde per aktie kr	Bokfört värde totalt tkr	Börsvärde 1988-12-31 per aktie kr	Börsvärde 1988-12-31 totalt tkr	Andel av aktiekapitalet i %	Andel av rösträtt i %
Övrigt							
Incentive A bu	1.382.000	45	61.725	202	279.143	8,4	12,6
Incentive A fr	234.000	41	9.514	200	46.790		
SILA A bu	1.478.000	20	28.978	140	206.983	9,3	9,3
SILA A fr	169.000	25	4.224	130	21.966		
Stockholms Optionsmarknad, OM	1.490.000[1]	43	64.008	142	211.553	19,5	19,5
Ångpanneföreningen A bu	260.000[2]	141	36.636	181	47.060	11,3	17,4
Ångpanneföreningen B bu	95.000[3]	135	12.811	181	17.195		
			217.896		**830.690**		
Korrigering för utfärdade optioner					**– 68.565**		
Totalt börsnoterade svenska aktier			**4.173.116**		**10.550.596**		
Börsnoterade utländska aktier							
Fiskars A	263.000	266	70.191	294	77.545	8,6	6,3
Fiskars K	211.000	435	91.771	589	124.237		
Investa	935.000	153	142.669	140	130.825	17,1	17,1
Matra	464.000	137	63.734	252	116.658	2,0	2,0
Matra teckningsoptioner	66.000	–	–	67	4.442		
Totalt börsnoterade utländska aktier			**368.365**		**453.707**		
Totalt börsnoterade aktier			**4.541.481**		**11.004.303**		
Ej börsnoterade aktier							
Arbitech AB	631.000	10	6.310			25,2	33,4
Atlas Copco Finans AB	29.000	100	2.850			30,0	30,0
Bohusbanken	118.000	181	21.248			49,0	49,0
Bankirfirman Ane Gyllenberg Ab	1.000	1.774	2.609			10,0	10,0
Gyllenberg Securities Oy Ab	60.000	146	8.768			20,0	20,0
AB LM Ericsson Finans	8.000	388	2.910			4,2	24,9
AB Navigare	40.000	9	353			50,0	50,0
AB Näckström	25.000	1.640	41.000			50,0	50,0
Saab-Ana Finans AB	60.000	100	6.000			30,0	30,0
Saab-Scania Finans AB	120.000	18	2.126			30,0	30,0
Stockholm-Saltsjön AB	149.000	792	118.001			49,7	49,7
AB Thisbe	1.500.000	123	184.181			50,0	50,0
Totalt ej börsnoterade aktier			**396.356**				
Totalt aktier			**4.937.837**				

1) Optioner har utfärdats för 500.700 aktier.
2) Optioner har utfärdats för 57.000 aktier.
3) Optioner har utfärdats för 23.500 aktier.

Finansieringsanalyser

tkr	Moderbolaget 1988	Moderbolaget 1987	Investorgruppen 1988	Investorgruppen 1987
Tillförda medel				
Resultat före skatt	1.219.182	961.851	1.210.078	1.006.137
Avskrivningar som belastat detta resultat	–	–	2.535	1.996
Dispositioner som påverkat detta resultat	–	–	–	-57.680
Realisationsvinster på sålda värdepapper	-1.088.117	-862.926	-1.085.660	-876.205
Skatt	-24.776	–	-31.350	-18.512
Förändring av spärrmedel i Riksbanken	–	–	180	3.000
Utdelning till aktieägare	-194.358	-161.960	-194.358	-161.960
Omräkningsdifferenser i utländska dotterbolag (noterna 3 och 4)	–	–	3.027	-17.930
Internt tillförda medel	-88.069	-63.035	-95.548	-121.154
Försäljning av värdepapper m m (förvaltningsverksamheten)	1.867.746	1.422.410	1.889.210	1.481.263
Minskning av långfristiga fordringar	717.526	–	725.938	–
Summa tillförda medel	**2.497.203**	**1.359.375**	**2.519.600**	**1.360.109**
Använda medel				
Köp av värdepapper (förvaltningsverksamheten)	637.058	2.309.771	641.729	2.367.646
Investeringar i inventarier	–	–	4.339	3.791
Ökning av långfristiga fordringar	–	107.215	–	109.047
Minskning av långfristiga skulder	133.640	39.259	134.684	179.844
Summa använda medel	**770.698**	**2.456.245**	**780.752**	**2.660.328**
Förändring av rörelsekapital	**+1.726.505**	**-1.096.870**	**+1.738.848**	**-1.300.219**
Specifikation av förändring av rörelsekapital				
Ökning (+)/minskning (−) av värdepapper (värdepappershandeln)	–	–	+7.598	-98.040
Ökning (+)/minskning (−) av kortfristiga fordringar	+334.886	-32.222	+593.096	-737.974
Ökning (−)/minskning (+) av kortfristiga skulder	+1.391.619	-1.055.627	+1.144.218	-465.732
Ökning (+)/minskning (−) av kassa och bank	–	-9.021	-6.064	+1.527
Summa förändring	**+1.726.505**	**-1.096.870**	**+1.738.848**	**-1.300.219**

Bokslutskommentarer sid 37.

Bokslutskommentarer

Redovisningsprinciper

Investorgruppens redovisning upprättas enligt förvärvsmetoden. De utländska dotterbolagens årsredovisningar är omräknade efter dagskursmetoden, vilken ger en aktuell bild av gruppens ekonomiska ställning och resultat. Omräkningen av balansräkningen till svenska kronor är gjord efter valutakursen på balansdagen medan resultaträkningen är omräknad efter den genomsnittliga valutakursen under verksamhetsåret. Nettoförlusten är dock omräknad till balansdagens kurs för att överensstämmelse skall erhållas med balansräkningen. Skillnaden mellan nettoförlusten beräknad till balansdagens kurs respektive till genomsnittskursen är redovisad bland förvaltningskostnader.

Aktier i förvaltningsverksamheten (anläggningstillgångar) är bokförda till ursprunglig anskaffningskostnad. Eget innehav av obligationer är upptaget till pari och den orealiserade vinsten på återköpet är reserverad under rubriken andra långfristiga skulder.

Det rörelsedrivande dotterbolagets värdepapperslager redovisas till det lägsta av lagrets totala anskaffningsvärde eller marknadsvärde medan gjorda avsättningar till varulagerreserv för värdepapper redovisas under obeskattade reserver på skuldsidan. I resultaträkningen redovisas förändring i varulagerreserven under bokslutsdispositioner.

Not 1

Aktier i dotterbolag (helägda 100%)

	Antal	Nom värde per aktie kr	Bokfört värde per aktie kr	Bokfört värde totalt tkr
AB Duba	100.000	100	60	6.000
Investors Nineteen Corp Ltd.	1.000	USD 100	0	0
				6.000

Not 2

Aktier i övriga bolag (tkr)

Moderbolagets innehav	Bokfört värde
Aktier i övriga bolag: enligt specifikation sid 34-35	4.937.837

Dotterbolagens innehav av övriga aktier specificeras inte i den tryckta årsredovisningen.

Not 3

Bundna reserver (tkr)

	Moderbolaget	Investorgruppen
Ingående balans 1988-01-01	162.000	185.679
Omräkningsdifferenser i utländska dotterbolag	–	+1.011
Utgående balans 1988-12-31	162.000	186.690

Not 4

Fria reserver (tkr)

	Moderbolaget	Investorgruppen
Ingående balans 1988-01-01	2.344.768	2.393.866
Utdelning	-194.400	-194.400
Återförd ej uttagen utdelning t o m år 1978	42	42
Omräkningsdifferenser i utländska dotterbolag	–	+2.016
Utgående balans 1988-12-31	2.150.410	2.201.524

Not 5

Inventarier (tkr)

	Investorgruppen 1988	Investorgruppen 1987
Anskaffningsvärde	17.976	14.026
Avgår:		
Ackumulerade avskrivningar	-7.217	-4.637
	10.759	9.389

Avskrivningar på inventarier har skett med skattemässigt maximalt tillåtet belopp.

Not 6

Skatt (tkr)

	Moderbolaget 1988	Moderbolaget 1987	Investorgruppen 1988	Investorgruppen 1987
Inkomstskatt	–	–	6.550	18.512
Vinstdelningsskatt	24.776	–	24.800	–
	24.776	–	31.350	18.512

Not 7

Medelantal anställda fördelade på arbetsställen 1988

	Moderbolaget		Investorgruppen	
	1988	1987	1988	1987
Sverige	1	1	37	31
USA	–	–	3	3
Totalt	**1**	**1**	**40**	**34**

Kostnader för löner och ersättningar 1988 (tkr)

Sverige				
Styrelse och verkställande direktör	3.843	3.419	5.916	5.152
(varav tantiem)	(2.268)	(1.944)	(2.268)	(1.944)
Övriga anställda	–	–	7.676	5.988
Summa Sverige	3.843	3.419	13.592	11.140
USA				
Styrelse och verkställande direktör	–	–	3.814	1.900
(varav tantiem)	(–)	(–)	(1.845)	(–)
Övriga anställda	–	–	2.412	1.045
Summa USA	–	–	6.226	2.945
Totalt	**3.843**	**3.419**	**19.818**	**14.085**

Not 8

Ansvarsförbindelser

Förutom de inom linjen i balansräkningen upptagna ansvarsförbindelserna på i moderbolaget 42.920 tkr och i koncernen 53.597 tkr har AB Investor utfäst sig att tillföra AB Patricia 50% av de medel som kan komma att erfordras dels för att AB Patricia skall kunna fullgöra sina förpliktelser efter hand som de förfaller till betalning, dels för att bolaget skall kunna redovisa ett eget kapital som inte understiger det registrerade aktiekapitalet. 1988-12-31 uppgick garantin, baserad på aktuella börskurser, till 0 Mkr (9).

Revisionsberättelse

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen, räkenskaperna samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för år 1988. Granskningen har utförts i överensstämmelse med god revisionssed. Räkenskaperna har granskats av Bohlins Revisionsbyrå AB.

Moderbolaget

Årsredovisningen har upprättats enligt aktiebolagslagen.

Vi tillstyrker

att resultaträkningen och balansräkningen fastställs,

att vinsten disponeras i enlighet med förslaget i förvaltningsberättelsen samt

att styrelsens ledamöter och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för år 1988.

Koncernen

Koncernredovisningen har upprättats enligt aktiebolagslagen.

Vi tillstyrker att koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen fastställs.

Stockholm den 9 mars 1989

Caj Nackstad
Auktoriserad revisor
Bohlins Revisionsbyrå AB

N.-A. Frisk

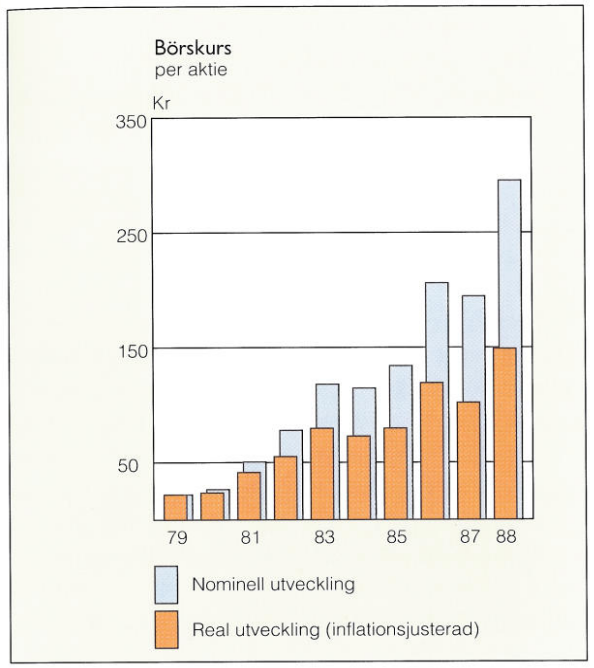
Tio år i sammandrag

Mkr	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	Genomsnittlig tillväxt 5/10 år i procent
Mottagna utdelningar											
– dotterbolag	2	2	4	1	2	6	6	11	10	10	38/10
– övriga bolag	45	61	76	96	111	122	141	187	233	275	20/21
Värdet av erhållna inköpsrätter	–	–	–	–	23	3	36	–	–	–	– –
Utdelningsgrundande intäkter	47	63	80	97	136	131	183	198	243	285	16/21
Lämnad utdelning	42	51	65	81	113	113	146	162	194	227[1]	15/20
Lämnad utdelning i procent av utdelningsgrundande intäkter	89%	81%	81%	84%	83%	86%	80%	82%	80%	80%	– –
Marknadsvärde börsaktier	874	1.100	1.848	2.840	4.929	4.009	5.529	9.198	8.702	11.004	17/29
Uppskattat marknadsvärde övriga aktier	275	313	345	520	755	855	1.275	1.549	1.745	2.474	27/27
Bokfört värde	-365	-501	-645	-832	-1.416	-1.705	-2.589	-3.322	-5.086	-4.944	28/32
Övervärde	784	912	1.548	2.528	4.268	3.159	4.215	7.425	5.361	8.534	15/27
Eget kapital	390	511	655	819	1.478	2.171	2.299	2.517	3.332	4.332	24/28
Substansvärde	**1.174**	**1.423**	**2.203**	**3.347**	**5.746**	**5.330**	**6.514**	**9.942**	**8.693**	**12.866**	**17/27**
Försäljningar av börsaktier	8	69	184	181	887	1.009	362	487	1.420	1.869	– –
Försäljningar i procent av aktieportföljens marknadsvärde	1%	6%	10%	6%	18%	25%	7%	5%	16%	17%	(13/13)[2]
Realisationsvinster	1	92	213	133	730	705	164	186	863	1.088	– –
Soliditet	99%	97%	94%	95%	92%	50%	52%	61%	56%	80%	– –
Kr per aktie											
Substansvärde	36	44	68	104	178	165	201	307	268	397	17/27
Börskurs 31 december	23	28	50	76	118	115	137	210	190	290	20/28
Börskurs i procent av substansvärde	64%	64%	74%	73%	66%	70%	68%	68%	71%	73%	– –
Utdelning	1:29	1:59	2:00	2:50	3:50	3:50	4:50	5:00	6:00	7:00[1]	15/20
Direktavkastning	5,6%	5,7%	4,0%	3,3%	3,0%	3,0%	3,3%	2,4%	3,2%	2,4%	– –

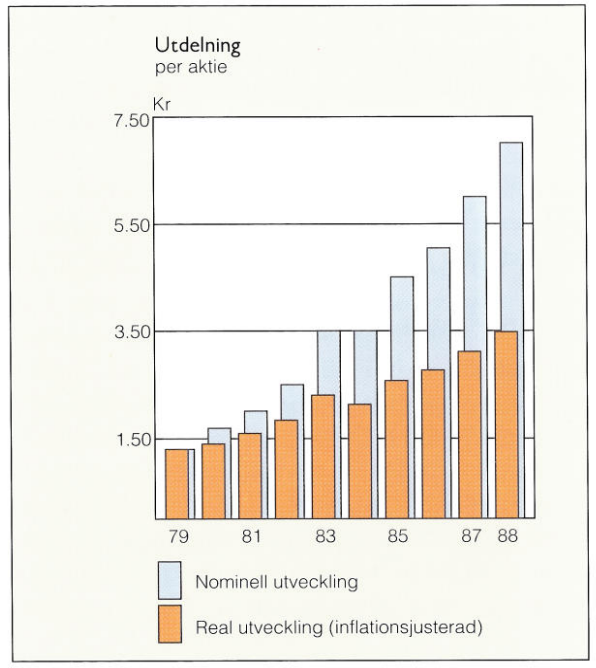
1) Föreslagen utdelning.
2) Genomsnittlig försåld andel i procent av aktieportföljen under 5/10 år.
Pga avrundning kan uppgifterna i denna sammanställning avvika från vad som tidigare redovisats.

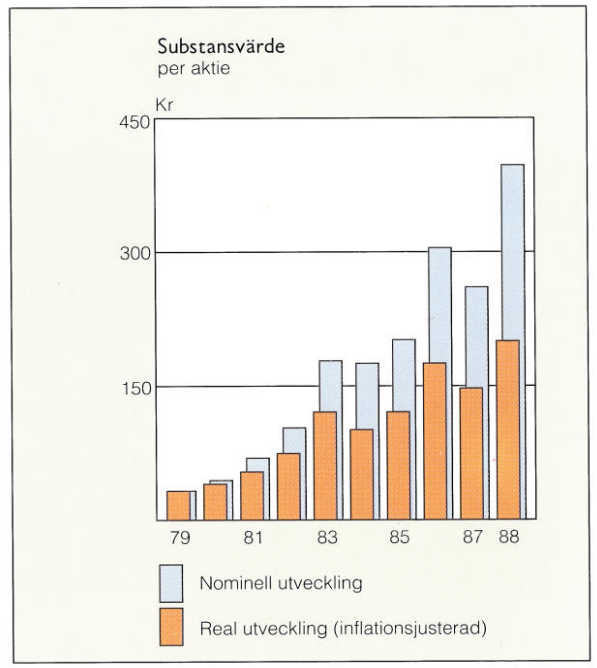
Inflationsrensade nyckeltal

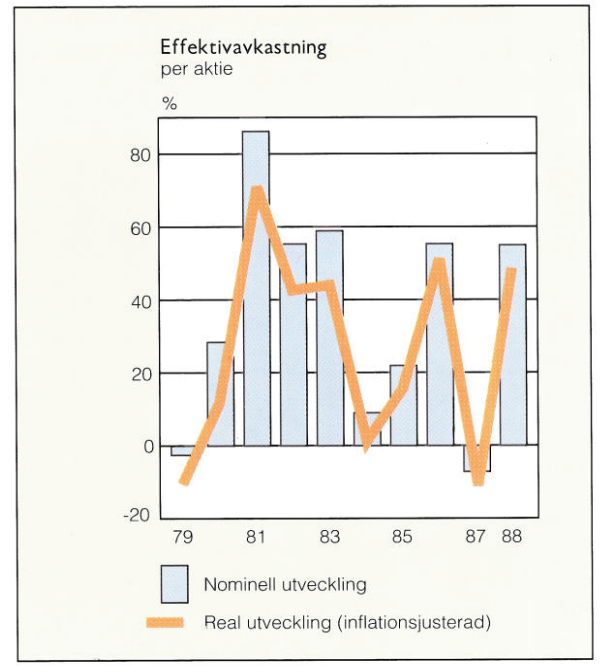

Den senaste tioårsperioden har den reala tillväxten på investors börskurs i genomsnitt varit 19%.

Utdelningen per aktie har under de senaste 10 åren ökat i genomsnitt med 20% nominellt sett. Med hänsyn till inflation har den genomsnittliga tillväxten varit 11%.

Investoraktiens substansvärde har haft en god tillväxt. Under perioden 1978–1988 har den genomsnittliga tillväxten med hänsyn till inflation varit 18%.

Investors effektivavkastning, dvs summan av kursförändring och utdelning, överträffade Stockholmsbörsens generalindex med 2% under 1988.

Utdelningen föreslås höjd till 7 kr

Investors verksamhet domineras av den långsiktiga aktieförvaltningen som sker i moderbolaget men omfattar också kortsiktig handel i aktier, optioner och räntebärande papper vilken framför allt sker i Patricia. Optionshandel bedrivs också i Cator och Arbitech medan verksamheten i Duba alltmer inriktas på investeringar i projekt som på sikt beräknas kunna börsnoteras.

Investors aktieägare

Investoraktien blir allt mer spridd och antalet aktieägare uppgick 31 december 1988 till 15.561. Av dessa ägde 11.629 upp till 500 aktier vardera.

Största aktieägare i Investor är Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse med 22,2% av aktiekapitalet och 25,0% av rösterna. Bland de tio största aktieägarna återfinns i övrigt försäkringsbolag samt allemans- och aktiesparfonder. De tio största aktieägarna ägde 31 december 1988 ca 56% av aktiekapitalet och ca 58% av rösterna.

Börskurserna

Vid ingången av 1988 var börskursen på Investors A- respektive B-aktie 190 kr. Vid årets slut hade börskursen på A-aktien stigit till 290 kr och på B-aktien till 280 kr.

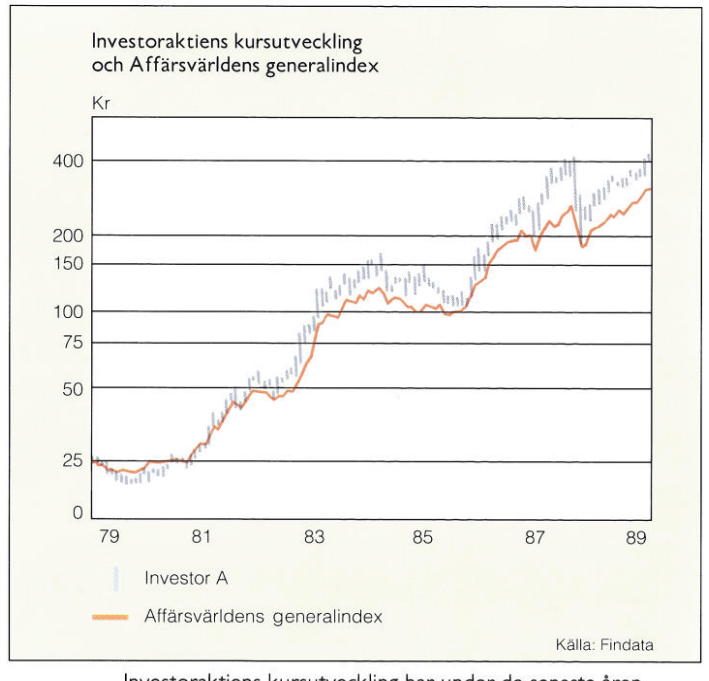
Substansvärdet

Under samma period hade substansvärdet – som är det normala sättet att värdera ett investmentbolag – stigit från 268 kr till 397 kr per aktie. Substansvärdet är, som framgår av redogörelsen på sid 45, skillnaden mellan marknadsvärdet av företagets tillgångar och dess skulder.

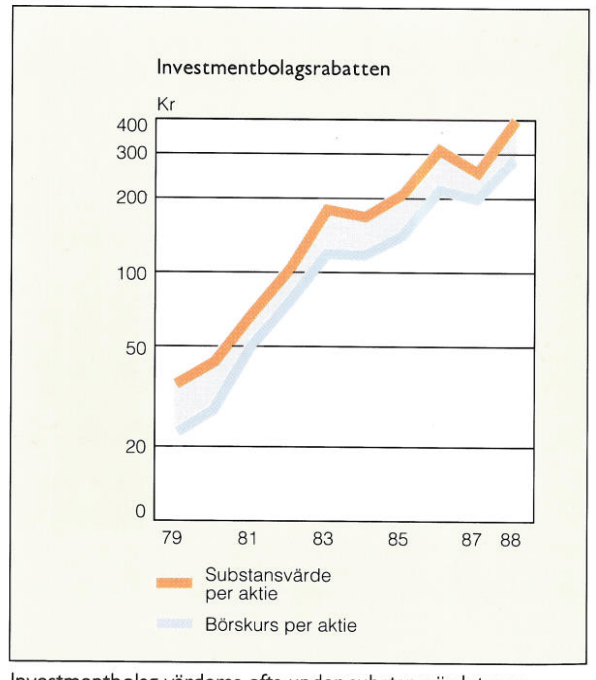
Investmentbolagsrabatten

Vid ingången av 1988 var således skillnaden mellan substansvärdet per aktie och börskursen 78 kr. Vad som kallas investmentbolagsrabatten uppgick därmed till 29%. Vid årets slut hade investmentbolagsrabatten minskat till 27%.

Investmentbolagsrabatten innebär således att marknaden värderar ett investmentbolags aktier lägre än substansvärdet. Förklaringen till detta är de förändringar av skattelagstiftningen som ägt rum sedan 1966. Dessförinnan var investmentbolag skattebefriade för realisationsvinster på aktieförsäljningar om aktierna innehafts i mer än fem år. 1966 infördes skatt på dessa reavinster och skatten har därefter i omgångar skärpts. Härigenom har hos investmentbolag uppstått en latent skatteskuld, vilken för Investors del beräknas till ca 15% av portföljvärdet.

Investoraktiens kursutveckling har under de senaste åren överträffat generalindex.

Investmentbolag värderas ofta under substansvärdet pga gällande skatteregler. Skillnaden mellan börskurs och substansvärde kallas investmentbolagsrabatten. Den var 27% för Investor 1988.

Eftersom ett investmentbolags avkastning beror på *hela* substansen – inklusive skatteskulden – är det dock tveksamt att beakta denna skatteskuld när ett investmentbolags aktie värderas. I Investors fall, med en portfölj som domineras av sk strategiska poster, torde dessutom marknadsvärdet av portföljen avsevärt överstiga gällande börskurs.

Den rådande skattelagstiftningen innebär att investmentbolag missgynnas i förhållande till exempelvis aktiefonder. De senare är nämligen, till skillnad mot investmentbolag, befriade från realisationsvinstbeskattning vid försäljning av aktier som innehavts mer än två år. Investmentbolagens funktion på riskkapitalmarknaden försvåras därmed av rådande skattelagstiftning eftersom det blivit omöjligt för ett investmentbolag att genomföra nyemissioner. Därmed kan investmentbolagen ej fullgöra en av sina centrala roller, nämligen att förse näringslivet med riskkapital från tex hushållssektorn.

Detta problem uppmärksammades under 1988 av bla Ägarutredningen som i sitt betänkande ”Ägande och inflytande i svenskt näringsliv” konstaterade följande:

”Utredningen anser det vara av vikt att investmentföretag även i framtiden kan fullgöra en övervakande funktion i de svenska storföretagen. Med hänsyn till detta bör inom ramen för den pågående översynen av skattelagstiftningen prövas huruvida investmentföretagens skattemässiga situation bör förändras.”

Utdelningspolitik

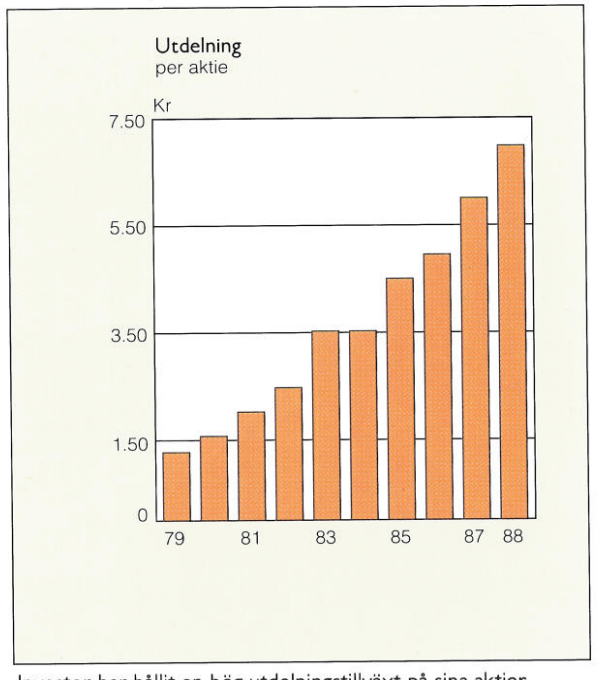
Investors målsättning är att vidareutdela minst 80% av mottagna utdelningar. Därigenom erhålls befrielse från inkomstskatt på mottagna utdelningar.

Under 1988 ökade Investors utdelningsintäkter med 17% och uppgick till 284,7 Mkr (243,1). Inga sk inköpsrätter erhölls.

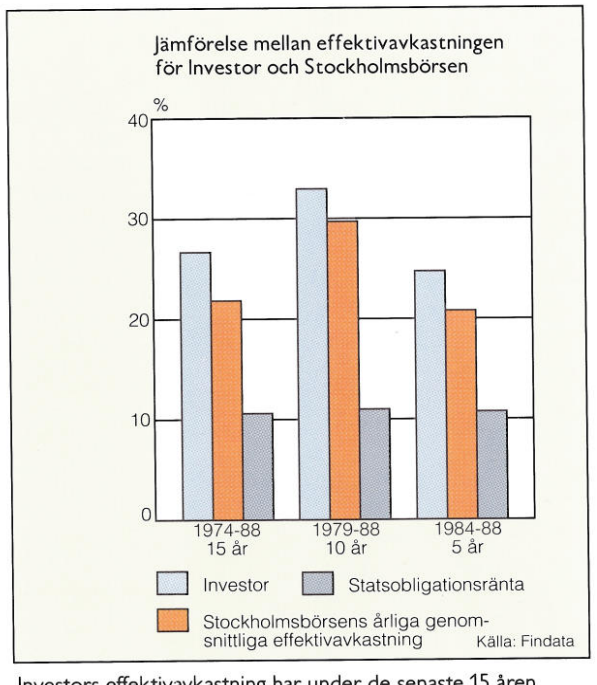
Styrelsen har för 1988 beslutat föreslå en utdelning per aktie på 7 kr. Det är en ökning med 17% jämfört med 1987 (6 kr).

Investoraktiens utdelningstillväxt är hög. I genomsnitt har utdelningstillväxten per år varit 20% under den senaste tioårsperioden.

Även den sk effektivavkastningen på Investoraktien, summan av kurstillväxt och utdelning, har varit god och de senaste 15 åren klart överstigit genomsnittet för Stockholmsbörsen.

Investor har hållit en hög utdelningstillväxt på sina aktier. Under den redovisade tioårsperioden var utdelningstillväxten i nominella termer 20%.

Investors effektivavkastning har under de senaste 15 åren varit högre än Stockholmsbörsens.

Belåning

Med syftet att på sikt erhålla en hög värdetillväxt och avkastning på placeringarna arbetar Investor med en viss belåning av aktieportföljen.

I ett investmentbolag är räntekostnader skattemässigt avdragsgilla från realisationsvinster i förvaltningsverksamheten. Därför kan ett investmentbolag genom belåning öka såväl värdetillväxten som avkastningen på den totala börsportföljen. Det förutsätter emellertid att den genomsnittliga kurstillväxten i portföljen i ett längre tidsperspektiv motsvarar minst låneräntan och att det finns årliga realisationsvinster som låneräntan kan kvittas mot. Detta har varit fallet under senare år och det är mot den bakgrunden man ska se Investors upplåning.

Riskutjämning

Investor vinnlägger sig om att vara en långsiktig investerare med ett aktivt engagemang i de bolag där Investor är stor ägare. Endast marginella delar av innehaven i dessa bolag brukar därför omplaceras. Optionsmarknaden är därför ett lämpligt instrument för att skydda Investors aktieportfölj mot kursnedgångar. Genom att ställa ut optioner kan Investor också öka avkastningen i portföljen.

I princip finns tre olika aktörer på optionsmarknaden. *Hedgern* vill minimera sin risk för ett eventuellt kursfall och är beredd att betala en viss försäkringspremie för detta. *Arbitragören* försöker utnyttja diskrepansen i prissättningen för att utan egentlig risk och ofta med små marginaler tjäna pengar. *Tradern* är beredd att ta vissa risker för att tjäna pengar genom den kunskap om marknadens framtida utveckling som han besitter.

Investor agerar i alla dessa tre roller. Hedgingverksamheten är dock den dominerande. Denna verksamhet bedrivs framför allt i det med Providentia gemensamt ägda och rörelsedrivande bolaget Patricia.

När kursen står högt, köper Patricia säljoptioner eller ställer ut köpoptioner i sk indexoptioner. När kurserna står lågt, dvs när det anses attraktivt att köpa, kan Patricia via indexoptioner köpa köpoptioner eller ställa ut säljoptioner. Patricia arbetar också med aktieoptioner, oftast genom sk "covered calls" på innehavet i Patricias egen portfölj.

Arbitrageverksamheten har under det gångna året framför allt bedrivits i det delägda Arbitech. Verksamheten har varit koncentrerad till sk indexoptioner. Den utvidgade omsättningsskatten har dock omöjliggjort fortsatt verksamhet.

I tradingverksamheten, som sker bla i Cator, arbetas med sk strategier (straddles, strangles), dvs komplicerade kombinationsaffärer mellan optioner av olika slag.

Investors tio största aktieägare
1988-12-31

	% av aktiekapitalet	% av rösterna
Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse	22,2	25,0
SPP och AMF	7,1	6,9
PKbankens Aktiespar- och Allemansfonder	7,0	6,8
Stockholms Enskilda Banks Pensionsstiftelse i SEB	4,6	5,0
Trygg-Hansagruppen	5,8	4,8
Skandiagruppen	3,7	3,2
S-E-Bankens Aktie- och Allemansfonder*	2,4	2,7
Kammarkollegiet Fondbyrån	1,2	1,2
Skandinaviska Bankens Pensionsstiftelse	0,8	1,0
Carnegie och Co AB*	0,9	0,9

* förvaltarregistrerat innehav 1988-08-25

Aktieägarstatistik
enligt VPC 1988-12-31*

Storleksklass	Antal aktieägare	Totalt antal aktier	Totalt antal aktier i % av aktiekapitalet
1- 500	11.629	2.175.905	6,7
501- 5.000	3.548	4.765.263	14,7
5.001- 50.000	337	4.217.605	13,0
50.001-100.000	19	1.436.032	4,4
100.001-800.000	22	5.946.808	18,4
800.001-	6	13.858.387	42,8
	15.561	32.400.000	100,0

* förvaltarregistrerade innehav 1988-08-25

Aktiestatistik
1988-12-31

Aktiekapital	810.000.000:-
Nominellt värde	25:-
Antal aktier	32.400.000
varav A bundna (1 röst)	23.004.001
A fria (1 röst)	5.345.999
B fria (1/10 röst)	4.050.000

Ökade till 397 kr per aktie

Det sk substansvärdet spelar en central roll vid värdering av ett investmentbolag. Med substansvärde menas skillnaden mellan bolagets tillgångar, upptagna till marknadsvärde, och dess skulder.

Vid ingången av 1988 beräknades Investorgruppens substansvärde till 8.693 Mkr. Under året ökade det med 48% och uppgick vid årets slut till 12.866 Mkr.

Räknat per aktie ökade substansvärdet från 268 kr till 397 kr.

Som framgår av tabellen nedan svarar de tio största aktieinnehaven för merparten av substansvärdet, 9.517 Mkr av totalt 12.866 Mkr.

När det gäller investeringarna i icke börsnoterade företag har Patricia, Stockholm-Saltsjön och Bohusbanken störst betydelse för substansvärdet. I det hälftenägda Patricias fall noteras en markant ökning av det totala substansvärdet, från 140 Mkr vid årsskiftet 1987/88 till 868 Mkr vid det senaste årsskiftet, varav hälften således redovisas i tabellen nedan.

Börsnoterade aktier, de tio största innehaven:	1988-12-31 Mkr	1988-12-31 Kr/aktie	1987-12-31 Mkr	1987-12-31 Kr/aktie
STORA	2.119	65	1.604	50
ASEA	2.018	62	1.413	44
Astra	1.368	42	1.370	42
Saab-Scania	762	24	431	13
Atlas Copco	662	21	408	13
SKF	622	19	336	10
Skandia	573	18	439	14
Electrolux	538	17	493	15
Alfa-Laval	529	16	296	9
Incentive	326	10	249	8
	9.517	294	7.039	218
Börsnoterade svenska aktier, övriga:	1.033	32	1.453	44
Börsnoterade utländska aktier:	454	14	210	6
Ej börsnoterade aktier:				
Bohusbanken	259	8	241	7
Stockholm-Saltsjön	1.043	32	760	23
Patricia	434	13	70	2
Övriga	692	22	675	21
	2.428	75	1.746	53
Övriga tillgångar och skulder:	-566	-18	-1.755	-53
Totalt substansvärde:	12.866	397	8.693	268

I ovanstående uppställning ingår börsnoterade aktier till börskurs och investeringar i ej börsnoterade företag till försiktigt uppskattade marknadsvärden. Hänsyn har ej tagits till föreslagen utdelning till egna aktieägare, latent skatt i aktieportföljen eller garantier till Patricia.
Eget kapital i värdepappershandeln är justerat med 50% av obeskattade reserver.

Styrelse och revisorer

STYRELSE

ORDINARIE LEDAMÖTER

Peter Wallenberg
Ordförande.

Invald 1969, född 1926.

Förste vice ordförande i Skandinaviska Enskilda Banken.
Ordförande i Atlas Copco, Enskilda Securities (London), Industriförbundet, Providentia, STORA, Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse.
Vice ordförande i ASEA, Electrolux, Ericsson, SKF.
Övriga styrelseuppdrag i bl a ABB Asea Brown Boveri Ltd., Incentive, Nobelstiftelsen, SAS, SILA.
President i International Chamber of Commerce (ICC, Paris).

Innehar 100.000 aktier i Investor.

Peder Bonde
Vice ordförande.

Invald 1983, född 1923.

Ordförande i Bohusbanken, Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond.
Vice ordförande i Alfa-Laval, STORA, Skandia International, Providentia, Stockholm-Saltsjön.
Övriga styrelseuppdrag i bl a Astra, Saab-Scania, Skandia, ABA, SILA.

Innehar 1.500 aktier i Investor.

Bo Berggren

Invald 1987, född 1936.

VD och koncernchef i STORA.
Styrelseuppdrag i bl a Garphyttan Industrier, Industriförbundet, L E Lundbergföretagen, Ovako Steel, SAF, SILA, Skandinaviska Enskilda Banken, Skogsindustrierna.

Sten Gustafsson

Invald 1983, född 1923.

Ordförande i Saab-Scania, Astra, Aktiv Placering, Du Pont Scandinavia, Incentive, Naturvetenskapliga Forskningsrådet.
Preses i Ingenjörsvetenskapsakademien.
Vice ordförande i Svenska Dagbladet.
Övriga styrelseuppdrag i bl a Providentia, SILA, Skandia, Skandinaviska Enskilda Banken, Vin- & Spritcentralen.

Innehar 2.000 aktier i Investor.

Lennart Johansson

Invald 1985, född 1921.

Ordförande i SKF.
Vice ordförande i ESAB, Skandinaviska Enskilda Banken, Volvo.
Övriga styrelseuppdrag i bl a ASEA, Atlas Copco, Industriförbundet, SAF, Skanska, STORA, Svenska BP, Verkstadsföreningen.

Curt Nicolin

Invald 1976, född 1921.

Ordförande i ASEA, ABB Asea Brown Boveri Ltd., SAS, SILA, Swedish Match, ESAB, Fläkt, Svenska Nationalkommittén av ICC.
Övriga styrelseuppdrag i bl a Skandinaviska Enskilda Banken, Providentia, Incentive, Linjeflyg, Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse.

Anders Scharp

Invald 1988, född 1934.

VD och koncernchef i Electrolux.
Styrelseuppdrag i bl a Email Ltd. (Australien), Piren, SAF, Mekanförbundet, Verkstadsföreningen.

Hans Stahle

Invald 1978, född 1923.

Ordförande i Alfa-Laval, Robert Bosch, Exportrådet, Studsvik Energiteknik, Verkstadsföreningen.
Vice ordförande i Astra, SPP, Stiftelsen Svenska Dagbladet, Ångpanneföreningen.
Övriga styrelseuppdrag i bl a Esselte, Incentive, Industriförbundet, Providentia, SAF, Skandinaviska Enskilda Banken.

Innehar 449 aktier i Investor.

Hans Werthén

Invald 1978, född 1919.

Ordförande i Electrolux, Ericsson, Gränges, Stockholms Optionsmarknad OM.
Övriga styrelseuppdrag i bl a Industriförbundet, Providentia, Skandigen.

Innehar 25.901 aktier i Investor.

SUPPLEANTER

Claes Dahlbäck
Verkställande direktör.

Invald 1983, född 1947.

Ordförande Skandigen.
Övriga styrelseuppdrag i bl a ASEA, Astra, Beväringen, Electrolux, Papyrus, Stockholms Optionsmarknad OM, Swedish Match, Åkermans.

Innehar 25.000 aktier och 75.000 köpoptioner i Investor.

Jacob Wallenberg

Invald 1986, född 1956.

Styrelseuppdrag i bl a Atlas Copco, Providentia, Stockholm-Saltsjön, STORA, Stora News, Stora Finans.

Innehar 4.000 aktier i Investor.

REVISORER

ORDINARIE	SUPPLEANTER
Caj Nackstad Auktoriserad revisor	Karl-Gustav Giertz Auktoriserad revisor
N.-A. Frisk	Krister Hertzen

Peder Bonde

Curt Nicolin

Peter Wallenberg

Sten Gustafsson

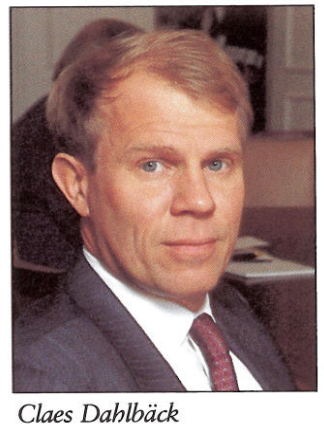

Lennart Johansson

Hans Werthén

Hans Stahle

Bo Berggren

Anders Scharp

Claes Dahlbäck

Jacob Wallenberg

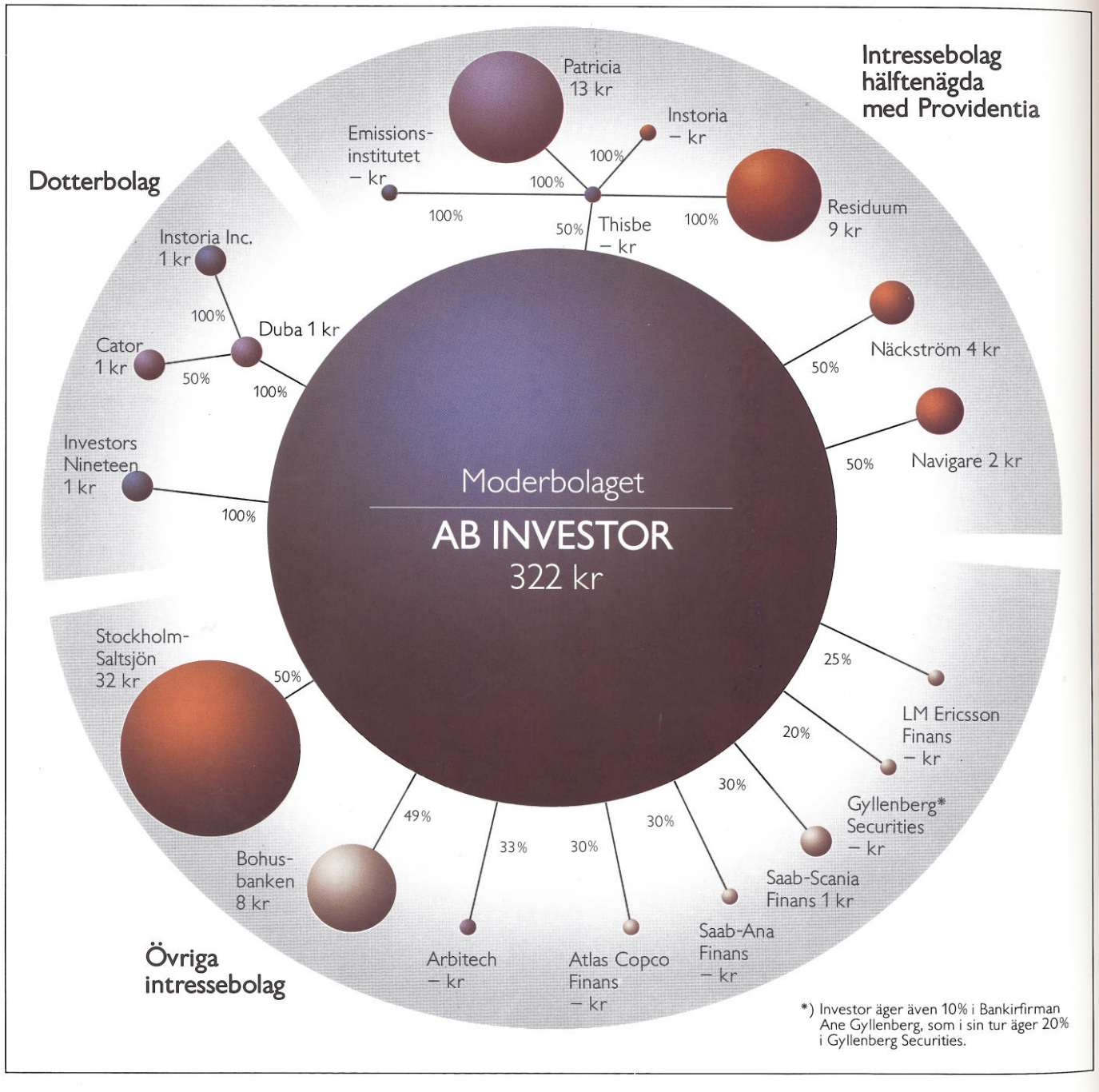
Struktur och substansvärde

Strukturen

I diagrammets mitt återfinns moderbolaget AB Investor. Runt moderbolaget finns dotterbolag och intressebolag. Procenttalen på strecken mellan moderbolaget och det aktuella företaget anger Investors ägarandel.

Substansvärdets fördelning

Investorgruppens substansvärde per aktie uppgick vid årsskiftet till 397 kr. Moderbolagets innehav av börsnoterade svenska och utländska aktier samt övriga tillgångar och skulder svarade för 322 kr samt dotterbolag och intressebolag för 75 kr. I diagrammet har moderbolag, dotterbolag och intressebolag givits den storlek som svarar mot deras respektive del av det totala substansvärdet per aktie. Värdena är avrundade.

Aktieförvaltning · Värdepappershandel · Bank- och finansverksamhet · Övrig verksamhet

Ledning i dotterbolag och intressebolag

Aktieförvaltning

AB Thisbe
Ordförande Peder Bonde
VD Allan Scharp

AB Emissionsinstitutet
Ordförande Peder Bonde
VD Ulf Hjalmarsson

Instoria Inc.
Ordförande Elbridge T. Gerry, Jr.
VD Robert LeBuhn

Investors Nineteen Corp.
VD Brock F. Clarke

Värdepappershandel

AB Patricia
Ordförande Peder Bonde
VD Ulf Hjalmarsson

AB Duba
Ordförande Claes Dahlbäck
VD Ulf Hjalmarsson

AB Cator
Ordförande Peder Bonde
VD Ulf Hjalmarsson

Arbitech AB
Ordförande Peter Hajas
VD Sven Nyman

Investor-Providentia (Asia) Ltd.
Ordförande Sir Y K Kan
VD Bengt Delaryd

Bank- och finansverksamhet

Bohusbanken
Ordförande Peder Bonde
VD Ewa Ericson

Atlas Copco Finans AB
Ordförande Hans Gezelius
VD Sven Bourdin

AB LM Ericsson Finans
Ordförande Per Lundberg
VD Gösta Ståhlberg

Saab-Ana Finans AB
Ordförande Hans Gezelius
VD Bo Ogestadh

Saab-Scania Finans AB
Ordförande Hans Gezelius
VD Bertil Fagergren

Bankirfirman Ane Gyllenberg Ab
Ordförande Kurt Erik Stenius
VD Kaj-Gustaf Bergh

Gyllenberg Securities Oy Ab
Ordförande Reijo Kaukonen
VD Kaj-Gustaf Bergh

Övrig verksamhet

Stockholm-Saltsjön AB
Ordförande Per Lundberg
VD Christer Magnusson

Instoria AB
Ordförande Curt Nicolin
Tf VD Allan Scharp

AB Navigare
Ordförande Peter Wallenberg
VD Claes Dahlbäck

AB Näckström
Ordförande Peder Bonde
VD Lars-Göran Gutberg

AB Residuum
Ordförande Claes Dahlbäck
VD Allan Scharp

Rikskuponger AB
Ordförande Allan Scharp
VD Björn Unger